

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor SOČ: 17. Filozofie, politologie a ostatní humanitní a společenskovední obory

**Právní úprava náhrady za ztrátu na výdělku po skončení
pracovní neschopnosti a poskytovatele pojištění odpovědnosti
zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu
nebo nemoci z povolání**

**Legal regulation of the compensation for a loss of earnings
after the termination of an employee's incapacity for work
and the provider of employer's liability insurance**

Autor: Lucie Přenosilová

Škola: Střední odborná škola, Praha 5, Drtinova 3/498

Kraj: Hlavní město Praha

Konzultant: Mgr. Jarmila Chalupová

Praha 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracovala samostatně a použila jsem pouze podklady (literaturu, projekty, SW atd.) uvedené v seznamu vloženém v práci SOČ.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne ..... podpis: .....

Poděkování

Ráda bych poděkovala svým konzultantkám Mgr. Jarmile Chalupové, JUDr. Táně Jančaříkové a Ing. Lence Kendíkové za veškerou pomoc a připomínky, které mi při tvorbě této práce poskytovaly, a dále všem svým laskavým respondentům z Nejvyššího soudu, Obvodního soudu pro Prahu 5, Ministerstva práce a sociálních věcí, ČMKOS, Ministerstva zahraničních věcí, Univerzity Karlovy v Praze, Masarykovy univerzity v Brně a Západočeské univerzity v Plzni a z oblasti advokacie, zejména JUDr. Věře Bognárové.

Anotace a klíčová slova

Práce se zabývá náhradou za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti a konkrétně výkladem pojmu „minimální mzda“ při výpočtu této náhrady u uchazečů o zaměstnání. Klade si za cíl pomocí rozhovorů s odborníky z právní teorie i praxe (soudci, advokáty, zástupci zaměstnavatelů a odborů nebo Ministerstva práce a sociálních věcí) navrhnout optimální právní úpravu této náhrady, a dále nastítnit, kdo by měl poskytovat pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

The work is dealing with the compensation for a loss of earnings after the termination of an employee's incapacity for work, in particular with the interpretation of the term „minimum wage“ in case of calculating the compensation for job applicants. Its aim is to propound the best worker's compensation legislation, and to suggest the provider of employer's liability insurance for work-related accidents and occupational diseases using talks with experts in the branch (such as judges, advocates, representatives of employers and trade unions or the Ministry of Labour and Social Affairs).

Klíčová slova: náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, minimální mzda, uchazeč o zaměstnání, pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, pracovní úraz, zaměstnavatel, zaměstnanec, zákoník práce, pracovní právo

Key words: compensation for loss of earnings after the termination of an employee's incapacity for work, minimum wage, job applicant, employer's liability insurance, work accident, employer, employee, Labour Code, labour law

Obsah

Úvod	8
1. Pracovní právo	9
2. Legislativa.....	9
2.1. Ústava České republiky	9
2.2. Listina základních práv a svobod.....	10
2.3. Kompetenční zákon.....	10
2.4. Zákoník práce	10
2.4.1. Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce (zrušen).....	11
2.4.2. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce (aktuální)	11
2.4.3. Připravovaná novela zákoníku práce	11
2.5. Zákon o úrazovém pojištění zaměstnanců (zrušen).....	12
2.6. Občanský zákoník.....	12
2.7. Nařízení vlády, kterým se stanoví seznam nemocí z povolání.....	13
2.8. Nařízení vlády o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí	13
2.9. Vyhláška, kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání	13
3. Subjekty individuálních pracovněprávních vztahů.....	14
3.1. Zaměstnanec	14
3.2. Zaměstnavatel.....	14
4. Organizace.....	14
4.1. Ministerstvo práce a sociálních věcí	14
4.2. Česká správa sociálního zabezpečení.....	15
4.3. Odborové organizace	15
4.4. Zaměstnavatelské a podnikatelské svazy.....	15
5. Pracovní úraz.....	16
6. Nemoc z povolání.....	16
7. Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti.....	17
8. Minimální mzda.....	18
9. Zproštění zaměstnavatele povinnosti k náhradě.....	19
10. Pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.....	19

11.	Poskytovatelé pojištění odpovědnosti zaměstnavatele a jejich postoj k výpočtu náhrady	20
11.1.	Česká pojišťovna, a. s.	21
11.2.	Kooperativa pojišťovna, a. s.	22
12.	Praktický výpočet náhrady	23
13.	Možná budoucí úprava poskytovatele pojištění odpovědnosti zaměstnavatele	24
13.1.	Návrh věcného záměru zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.....	24
13.2.	ČSSZ jako poskytovatel pojištění.....	25
13.3.	Soukromé subjekty jako poskytovatelé pojištění	25
13.4.	Pracovní úrazová pojišťovna	26
14.	Historický vývoj náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti ..	26
14.1.	Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti do roku 1989..	26
14.2.	Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti od roku 1989..	27
15.	Odškodňování pracovních úrazů v zahraničí.....	28
15.1.	Německo	28
15.2.	Spojené království Velké Británie a Severního Irska	29
15.3.	Rusko.....	30
15.4.	Slovensko	31
16.	Výzkumné šetření.....	32
17.	Výběrový soubor	32
18.	Technika sběru dat.....	32
19.	Zpracování dat.....	32
20.	Hypotézy	32
20.1.	Hypotéza č. 1.....	33
20.2.	Hypotéza č. 2.....	33
20.3.	Hypotéza č. 3.....	33
20.4.	Hypotéza č. 4.....	33
20.5.	Hypotéza č. 5.....	34
21.	Vyhodnocení hypotéz	34
21.1.	Hypotéza č. 1.....	34
21.2.	Hypotéza č. 2.....	34
21.3.	Hypotéza č. 3.....	34
21.4.	Hypotéza č. 4.....	35
21.5.	Hypotéza č. 5.....	35

22.	Vyhodnocení výzkumného šetření.....	36
22.1.	Otázka č. 1 – Kde by měly být upraveny pracovní úrazy a nemoci z povolání?	36
22.2.	Otázka č. 2 – Jak by měla být upravena náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti?.....	36
22.3.	Otázka č. 3 – Jak vyřešit situaci, že pojišťovny postupují při výpočtu náhrady u uchazečů o zaměstnání odlišným způsobem?	37
22.4.	Otázka č. 4 – Kdo by měl být pojištěn pro případ pracovního úrazu?.....	38
22.5.	Otázka č. 5 - Kým by mělo být poskytováno pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání?	38
	Závěr.....	40
	Seznam použitých zdrojů	43
	Seznam použitých zkratk.....	46
	Seznam příloh.....	47

Úvod

Vzhledem k tomu, že studuji střední školu zaměřenou na právo, se o tento vědní obor přirozeně zajímám. Pracovní právo je mým nejoblíbenějším právním odvětvím, a to i z toho důvodu, že se mě samotné osobně dotýká ze všech právních odvětví nejvíce.

Ke zpracování tohoto tématu mě inspiroval článek, díky kterému jsem se poprvé dozvěděla o způsobu vyplácení náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti (dále uváděna též jako „náhrada“). Skutečnost, že dvěma lidem, kteří utrpěli naprosto stejný pracovní úraz, se může náhrada podstatně lišit v závislosti na subjektu, u kterého je jejich zaměstnavatel pojištěn, mne zaujala natolik, že jsem se rozhodla zabývat se tímto tématem hlouběji.

Ve své práci se zabývám dvěma problémy při vyplácení náhrady. Prvním problémem, který v práci řeším, je fakt, že subjekty vyplácející náhradu postupují při jejím výpočtu odlišným způsobem, což se negativně odráží na některých poškozených. Druhým problémem, nad kterým se v práci zamýšlím, je samotný poskytovatel pojištění odpovědnosti zaměstnavatele. V současné době toto pojištění poskytují dvě soukromé pojišťovny. Je otázkou, zda je v pořádku, že na poskytování pojištění odpovědnosti zaměstnavatele mají monopol dva soukromé subjekty, a zda by pojištění neměla poskytovat spíše státní instituce, případně kterákoliv pojišťovna, která projeví zájem pojištění poskytovat.

Existenci těchto problémů si uvědomuje i Ministerstvo práce a sociálních věcí. Proto ve své práci zmiňuji jak připravovanou novelu zákoníku práce, která by měla upravit výpočet náhrady, tak Návrh věcného záměru zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, který navrhuje změnit poskytovatele pojištění odpovědnosti zaměstnavatele. Nedílnou součástí práce je i popis právní úpravy v zahraničí.

Cílem mé práce je pomocí sociologického šetření zjistit postoj odborníků zabývajících se pracovním právem k současné právní úpravě náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti a k poskytovateli pojištění odpovědnosti zaměstnavatele. Na základě názorů expertů z právní teorie i praxe se poté pokusím nastínit takovou právní úpravu, která by poškozeným zajišťovala co nejspravedlivější vyplácení náhrady.

1. Pracovní právo¹

Pracovní právo tvoří samostatné odvětví práva. Vytváří podmínky pro uskutečňování pracovního procesu, pro účast zaměstnanců a jejich orgánů na řízení podniků, vymezuje míru práce a odměnu za ni a upravuje pravidla pro fungování trhu práce. Pracovněprávní normy upravují tři základní oblasti: zaměstnanost, kolektivní pracovní právo a individuální pracovní právo.

Úprava zaměstnanosti se zabývá zpravidla vztahy mezi občany (resp. uchazeči o zaměstnání), zaměstnavateli a úřadem práce, kolektivní pracovní právo upravuje vztahy mezi zaměstnavateli a zástupci zaměstnanců. Individuální pracovní právo spadá do soukromoprávní oblasti a upravuje vztahy mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, a právě touto oblastí pracovního práva se ve své práci budu zabývat. Základním pramenem individuálního pracovního práva je zákoník práce.

2. Legislativa

2.1. Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, je jedním z předpisů nejvyšší právní síly². Hlava druhá Ústavy, moc zákonodárná, mimo jiné upravuje průběh legislativního procesu, tedy procesu schvalování zákonů včetně zákonů upravujících řešenou problematiku³. Hlava III., Moc výkonná, čl. 78 zmocňuje vládu vydávat nařízení k provedení zákona a v jeho mezích⁴.

Ústava dále v čl. 68 konstatuje existenci ministerstev⁵, která připravují návrhy právních předpisů- zákonů a nařízení vlády, a vydávají vyhlášky. Ministerstva, a také jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou dle čl. 79 v mezích zákona vydávat právní předpisy - vyhlášky, pokud jsou k tomu zmocněny zákonem⁶.

Všechny právní předpisy, jejichž možnost a podmínky vytváření Ústava konstatuje a upravuje, jsou podkladem pro právo obecně, jakož i pro řešenou problematiku.

---

¹ BĚLINA, M. a kol. Pracovní právo. 6. doplněné a podstatně přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-283-0, str.3-4

² poznámky z odborných předmetů právo a veřejná správa vyučovaných na SOŠ, Praha 5, Drtinova 3/498

³ čl. 36-52 zák. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění (zdroj ASPI-Automatizovaný systém právních informací, dále jen ASPI)

⁴ čl. 78 zák. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění (zdroj ASPI)

⁵ čl. 68 zák. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění (zdroj ASPI)

⁶ čl. 79 zák. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění (zdroj ASPI)

2.2. Listina základních práv a svobod

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, je jedním z předpisů nejvyšší právní síly⁷. Upravuje základní lidská práva a svobody, která jsou zaručena všem bez rozdílu⁸. Mezi tato práva patří i práva hospodářská a sociální, která jsou upravena v hlavě čtvrté Listiny⁹. K mnou řešené problematice se vztahuje článek 26 odst. 3. Listiny, který stanoví, že „Každý má právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací. Občany, kteří toto právo nemohou bez své viny vykonávat, stát v přiměřeném rozsahu hmotně zajišťuje; podmínky stanoví zákon.¹⁰“ Podle čl. 30 odst. 1 Listiny mají občané právo na hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci.¹¹ Mezi občany, kteří bez své viny nemohou získávat prostředky k životu prací, lze podle mého názoru počítat i zaměstnance, kteří utrpěli poškození na zdraví vlivem pracovního úrazu či nemoci z povolání a nemohou pracovat vůbec.

2.3. Kompetenční zákon

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, tzv. kompetenční zákon, zřizuje ústřední orgány státní správy a stanoví pole působnosti ministerstev, tedy ústředních orgánů státní správy, v jejichž čele stojí člen vlády¹². Mnou řešená problematika je v kompetenci Ministerstva práce a sociálních věcí, jehož činnost je upravena v § 9 odst. 1¹³.

2.4. Zákoník práce

Zákoník práce je jako základní pramen individuálního a kolektivního pracovního práva asi nejdůležitější právní normou pro mou práci. V teoretické části i ve výzkumném šetření se budu odvolávat jak na dřívější, tak i aktuální zákoník práce, jakož i na připravovanou novelizaci aktuálního zákoníku práce.

---

⁷ poznámky z odborných předmetů právo a veřejná správa vyučovaných na SOŠ, Praha 5, Drtinova 3/498

⁸ čl. 3 odst. 1 zák. č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, v platném znění (zdroj ASPI)

⁹ hlava IV. zák. č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, v platném znění (zdroj ASPI)

¹⁰ čl. 26, odst. 3 zák. č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, v platném znění (zdroj ASPI)

¹¹ čl. 30 odst. 1 zák. č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, v platném znění (zdroj ASPI)

¹² poznámky z odborných předmetů právo a veřejná správa vyučovaných na SOŠ, Praha 5, Drtinova 3/498

¹³ § 9 odst. 1 zák. č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, v platném znění (zdroj ASPI)

2.4.1. Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce (zrušen)¹⁴

Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, platil od 1. 1. 1966¹⁵ do 31. 12. 2006¹⁶. Šlo o první ucelenou úpravu pracovněprávních vztahů. Tato úprava byla kogentní, bylo tudíž téměř nemožné se např. při sjednávání smluv od zákona odchýlit. Pracovní právo bylo samostatné a nezávislé na ostatních právních odvětvích. To se projevilo i v tom, že zákoník práce byl zcela nezávislý na občanském zákoníku i jiných právních předpisech. Zákon č. 65/1965 Sb. byl zrušen zákonem č. 262/2006, zákoníkem práce¹⁷.

2.4.2. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce (aktuální)

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, účinný od 1. 1. 2007¹⁸, upravuje pracovněprávní vztahy, tj. právní vztahy, které vznikají mezi zaměstnavateli a zaměstnanci při výkonu závislé práce¹⁹. Ve srovnání s dřívějším zákoníkem práce umožňuje větší smluvní volnost kromě některých kogentních ustanovení, zakázaných jednání nebo případů, kdy jsou možnosti taxativně vyjmenovány²⁰. Platí subsidiarita občanského zákoníku; pokud zákoník práce určitou problematiku neupravuje, použije se občanský zákoník²¹.

2.4.3. Připravovaná novela zákoníku práce²²

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, je v současné době projednáván v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR²³. Cílem této novelizace je kromě jiného upravit výpočet náhrady u těch poškozených, kteří nepobírali náhradu, protože s nimi zaměstnavatel rozvázal pracovní poměr, aniž je převedl na jinou práci a tito poškození se stali uchazeči o zaměstnání. Podle novely má být náhrada u uchazečů o zaměstnání

---

¹⁴ HŮRKA, Petr. Pracovní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-316-2, str. 51

¹⁵ § 280 zák. č. 65/1965 Sb., zákoník práce (zdroj ASPI)

¹⁶ § 396 odst. 1 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

¹⁷ § 395 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

¹⁸ § 396 odst. 1 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

¹⁹ § 1 písm. a) zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

²⁰ HŮRKA, Petr. Pracovní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-316-2, str. 61

²¹ BĚLINA, M. a kol. Pracovní právo. 6. doplněné a podstatně přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-283-0, str.12

²² Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. [online]. Úřad vlády ČR: Aplikace ODok. Poslední aktualizace 9. 9. 2016 [cit. 8. 2. 2017]. Dostupné na: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/KORNADLGWYNA>

²³ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony [online]. Úřad vlády ČR: Aplikace ODok. Poslední aktualizace 9. 9. 2016 [cit. 8. 2. 2017]. Dostupné na: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=RACKA7LFPYY1>

vypočítávána jako rozdíl průměrného výdělku před vznikem škody a minimální mzdy platné ke dni zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání²⁴.

2.5. Zákon o úrazovém pojištění zaměstnanců (zrušen)

Zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, měl upravovat úrazové pojištění zaměstnanců pro případ poškození zdraví pracovním úrazem nebo nemocí z povolání. Pojištěn měl být ze zákona zaměstnanec²⁵, za kterého měl platit pojištění zaměstnavatel²⁶. Poskytovatelem pojištění měla být ČSSZ (resp. OSSZ)²⁷, která měla vyplácet dávky poškozeným zaměstnancům²⁸. Náhrada měla být nahrazena úrazovým vyrovnáním, v případě většího poškození zdraví úrazovou rentou. Cílem těchto dávek však nebylo vyrovnat rozdíl mezi výdělkem před vznikem škody a pourazovým výdělkem, nýbrž odškodnit poškozeného zaměstnance podle míry poškození zdraví vyjádřené v procentech²⁹.

Účinnost zákona byla stále odkládána, až byl nakonec zákon č. 266/2006 Sb. zrušen zákonem č. 205/2015 Sb., aniž kdy nabyl účinnosti³⁰.

2.6. Občanský zákoník

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účinný od 1. 1. 2014³¹, je základní normou soukromého práva a subsidiárně platí vůči ostatním předpisům soukromého práva. Ostatní předpisy mají před občanským zákoníkem přednost, pokud ale neupravují konkrétní případ, využije se ustanovení občanského zákoníku³².

Občanský zákoník upravuje mimo jiné statusové věci soukromého práva (tj. např. právní osobnost, svéprávnost) a relativní majetková práva. Pod relativní majetková práva patří závazky z deliktů, mezi něž spadá i problematika náhrady majetkové a nemajetkové újmy³³, kde je upravena i problematika předmětné náhrady³⁴, byť méně podrobně než v zákoníku práce.

---

²⁴ Bod 128 návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony [online]. Úřad vlády ČR: Aplikace ODok. Poslední aktualizace 9. 9. 2016 [cit. 8. 2. 2017]. Dostupné na: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/KORNADLGWYNA>

²⁵ § 1 odst. 1 zák. č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců (zdroj ASPI)

²⁶ § 39 odst. 3 zák. č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců (zdroj ASPI)

²⁷ § 47 a 48 zák. č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění (zdroj ASPI)

²⁸ § 32 odst. 1 zák. č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění (zdroj ASPI)

²⁹ § 19 a 20 odst. 1 zák. č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění (zdroj ASPI)

³⁰ Čl. XII zák. č. 205/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zrušuje zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, a zrušují nebo mění některé další zákony (zdroj ASPI)

³¹ § 3081 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění (zdroj ASPI)

³² HŮRKA, Petr. Pracovní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-316-2. str. 27

³³ poznámky z odborných předmetů právo a veřejná správa vyučovaných na SOŠ, Praha 5, Drtinova 3/498

³⁴ § 2963 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění (zdroj ASPI)

Vycházíme-li však z nálezu ÚS sp. zn. IV. ÚS 444/11, pak není žádný důvod pro to, aby se náhrada podle občanského zákoníku posuzovala jinak než náhrada podle zákoníku práce. Podle zmiňovaného nálezu „Jestliže zásada jednotnosti a bezrozpornosti právního řádu zapovídá odlišný přístup k obdobným právním institutům v jednotlivých právních odvětvích, odlišný výklad institutu náhrady škody v právu občanském a pracovním postrádá své opodstatnění³⁵“. Pokud tedy např. zákoník práce upravuje způsob výpočtu náhrady u poškozených, kteří se stali nezaměstnanými, měl by být tento výpočet použitelný i pro případy náhrady podle občanského zákoníku.

Náhrada újmý při pracovních úrazech a nemocech z povolání se řídí zákoníkem práce.

2.7. Nařízení vlády, kterým se stanoví seznam nemocí z povolání

Nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, definuje nemoci z povolání a v příloze obsahuje seznam nemocí z povolání. Tyto nemoci jsou rozděleny do šesti kapitol podle typu, jako například nemoci kožní nebo přenosné³⁶.

2.8. Nařízení vlády o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí^{37 38}

Nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, je prováděcím předpisem k zákonu č. 262/2006 Sb., zákoníku práce. Toto nařízení upravuje výši základní minimální mzdy a jejich dalších sazeb, dále nejnižší úrovně zaručené mzdy, vymezuje ztížené pracovní prostředí a stanoví výši příplatku za práci v takovém prostředí. Základní sazba minimální mzdy je stanovena § 2 tohoto nařízení.

2.9. Vyhláška, kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání³⁹

Vyhláška MF ČR č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci

³⁵ nález sp. zn. IV. ÚS 444/11 ze dne 5. 12. 2012 (N 200/67 SbNU 573) (zdroj ASPI)

³⁶ Příloha k nař. vl. č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, v platném znění (zdroj ASPI)

³⁷ nař. vl. č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, v platném znění (zdroj ASPI)

³⁸ § 1 a 2 nař. vl. č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, v platném znění (zdroj ASPI)

³⁹ vyhl. č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, v platném znění (zdroj ASPI)

z povolání, upravuje zákonné pojištění zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu či nemoci z povolání, podmínky a způsob pojistného plnění, způsob placení pojistného a sazby pojistného, které se určuje podle převažující činnosti zaměstnavatele.

3. Subjekty individuálních pracovněprávních vztahů

3.1. Zaměstnanec

Podle § 6 zákoníku práce je zaměstnancem „fyzická osoba, která se zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu.“⁴⁰ Zaměstnancem může být pouze osoba, která dovršila věku 15 let a má dokončenou povinnou školní docházku. Osoby nesplňující tyto podmínky mohou vykonávat za podmínek stanovených v části šesté zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, pouze reklamní, uměleckou, sportovní a kulturní činnost⁴¹. Od vzniku pracovního poměru je zaměstnanec povinen osobně dle pokynů zaměstnavatele vykonávat práci podle pracovní smlouvy v rozvržené týdenní pracovní době a dodržovat povinnosti pro něj vyplývající z pracovního poměru⁴².

3.2. Zaměstnavatel

Podle zákoníku práce je zaměstnavatelem osoba, pro kterou se fyzická osoba zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu⁴³. Zaměstnavatelem může být fyzická osoba, právnická osoba nebo stát (pak jménem státu zaměstnance zaměstnává organizační složka státu a jedná za stát v pracovněprávních vztazích)⁴⁴.

Od vzniku pracovního poměru je zaměstnavatel povinen přidělovat zaměstnanci práci podle pracovní smlouvy, za vykonanou práci mu platit plat nebo mzdu, vytvářet podmínky pro plnění pracovních úkolů a dodržovat ostatní pracovní podmínky stanovené právními předpisy, smlouvou nebo stanovené vnitřním předpisem⁴⁵.

4. Organizace

4.1. Ministerstvo práce a sociálních věcí

MPSV je ústředním orgánem státní správy například pro pracovněprávní vztahy, bezpečnost práce, zaměstnanost a rekvalifikaci, kolektivní vyjednávání, důchodové

---

⁴⁰ § 6 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

⁴¹ § 121 odst. 1, 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění (zdroj ASPI)

⁴² § 38 odst. 1 písm. b) zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

⁴³ § 7 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

⁴⁴ HŮRKA, Petr. Pracovní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-316-2. str. 66-67

⁴⁵ § 38 odst. 1 písm. a) zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

zabezpečení či sociální péči.⁴⁶ Zabývá se také problematikou rovných příležitostí pro ženy a muže, migrací a integrací cizinců a pracovněprávní legislativou. Jsou mu podřízeny například ČSSZ, Státní úřad inspekce práce či Úřad práce ČR.⁴⁷

4.2. Česká správa sociálního zabezpečení

ČSSZ je instituce podřízená MPSV. Rozhoduje o dávkách důchodového pojištění a vyplácí je, vybírá pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti nebo posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnosti občanů pro účely sociálního zabezpečení. K tomuto posuzování slouží lékařská posudková služba.

ČSSZ je tvořena ústředím ČSSZ, regionálními pracovišti ČSSZ, okresními správami sociálního zabezpečení, Pražskou správou sociálního zabezpečení a Městskou správou sociálního zabezpečení v Brně a jejich územními pracovišti⁴⁸.

4.3. Odborové organizace

Odborové organizace jsou oprávněny jednat v pracovněprávních vztazích za podmínek stanovených zákonem nebo sjednaných v kolektivní smlouvě. Alespoň 3 její členové musí být u zaměstnavatele v pracovním poměru⁴⁹. Zastupují své členy při jednání se zaměstnavatelem a chrání jejich pracovní, sociální i mzdové zájmy. Největší odborovou centrálou v České republice je ČMKOS, která se účastní jednání s orgány státní moci, politickými stranami a hnutími a zaměstnavateli, a také jednání se zahraničními orgány.⁵⁰ Další takovou odborovou centrálou je Asociace samostatných odborů ČR⁵¹.

4.4. Zaměstnavatelské a podnikatelské svazy

Zaměstnavatelé a podnikatelé se na ochranu svých zájmů také sdružují do zaměstnavatelských a podnikatelských svazů. Největším takovým svazem je Svaz průmyslu a dopravy⁵², dalším významným zástupcem zaměstnavatelů je pak Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR⁵³. Obě tyto organizace

---

⁴⁶ § 9 zák. č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, v platném znění (zdroj ASPI)

⁴⁷ O MPSV [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Poslední aktualizace 31. 10. 2016 [cit. 10. 11. 2016]. Dostupné na: <http://www.mpsv.cz/cs/65>

⁴⁸ Profil České správy sociálního zabezpečení [online]. Česká správa sociálního zabezpečení ČR. [cit. 10. 7. 2016]. Dostupné na www.cssz.cz/cz/o-cssz/profil-organizace/

⁴⁹ § 286 odst.1 a 3 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

⁵⁰ Odborové skupiny a vztahy mezi nimi: Základní principy práce ČMKOS [online]. ČMKOS. Vydáno 20. 8. 2015 [cit. 10. 7. 2015].

Dostupné na https://www.cmkos.cz/obsah/294/odborove-struktury-vztahy-mez-nimi/13212#2_Z_kladn_principy_prce_MKOS

⁵¹ Cíle a poslání. [online]. ASO ČR. [cit. 10. 7. 2016]. Dostupné na: <https://www.asocr.cz/obsah/64/cile-poslani/881>

⁵² Svaz průmyslu a dopravy ČR [online]. SP ČR. [cit. 10. 7. 2016] Dostupné na: <http://www.spcr.cz/o-nas/>

⁵³ O nás [online]. KZPS ČR. [cit. 10. 7. 2016] Dostupné na: <http://kzps.cz/o-nas/>

zastupují zaměstnavatele při jednání Rady hospodářské a sociální dohody ČR, tedy s vládou a odbory, i při jednání s mezinárodními organizacemi⁵⁴.

5. Pracovní úraz

Pracovním úrazem pro účely zákoníku práce je poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi, a také úraz utrpěný pro plnění pracovních úkolů. Za pracovní úraz se však nepovažuje úraz utrpěný na cestě do zaměstnání a zpět⁵⁵.

To, co je plněním pracovních povinností, je taxativně vymezeno § 273 zákoníku práce. Dle tohoto ustanovení je plněním pracovních úkolů např. výkon pracovních povinností vyplývajících z pracovního poměru a právních vztahů založených dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr, činnost, která je předmětem pracovní cesty, činnost konaná pro zaměstnavatele na podnět odborové organizace, ostatních zaměstnanců nebo z vlastní iniciativy, pokud k ní zaměstnanec nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nevykonává proti výslovnému zákazu zaměstnavatele⁵⁶.

Úkony, které jsou v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů, jsou taxativně vymezeny v § 274 zákoníku práce. Jde např. o úkony potřebné k výkonu práce, úkony během práce obvyklé, nutné před počátkem práce či po jejím skončení, úkony obvyklé v době přestávky v práci na jídlo a oddech konané v objektu zaměstnavatele a školení zaměstnanců organizované zaměstnavatelem. V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů ale není cesta do zaměstnání a zpět, stravování, vyšetření nebo ošetření u poskytovatele zdravotních služeb ani cesta k němu a zpět, pokud tyto úkony nejsou konány v objektu zaměstnavatele⁵⁷.

6. Nemoc z povolání

Nemoci z povolání jsou nemoci uvedené ve zvláštním právním předpisu⁵⁸. Tímto předpisem je nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání. Podle tohoto právního předpisu je nemoc z povolání nemoc „vznikající

---

⁵⁴ Pracovní a poradní orgány: Tripartita: členové [online]. Vláda ČR. [cit. 10. 7. 2016]. Dostupné na: vlada.cz/cz/ppov/tripartita/clenove

⁵⁵ § 271k zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

⁵⁶ § 273 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

⁵⁷ § 274 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

⁵⁸ § 271k odst. 4 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

nepříznivým působením chemických, fyzikálních, biologických nebo jiných škodlivých vlivů, pokud vznikly za podmínek uvedených v seznamu nemocí z povolání⁵⁹.

Za nemoci z povolání jsou pokládány též nemoci uvedené v seznamu nemocí z povolání platném do 31. 12. 1995, které vznikly přede dnem účinnosti nařízení (1. 1. 1996)⁶⁰. Tento seznam nemocí z povolání je přílohou vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 149/1998 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení. Nemocemi z povolání mohou být např. rakovina plic z radioaktivních látek, vada sluchu způsobená hlukem (při práci s prokázanou nadměrnou expozicí hluku), nebo nemoci hlasivek zapříčiněné prací s vysokou profesionálně podmíněnou hlasovou námahou⁶¹.

7. Náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti

Náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti je jedním z druhů náhrad, které jsou poskytovány zaměstnanci, který utrpěl pracovní úraz nebo u něhož byla zjištěna nemoc z povolání. Jejím účelem je zajistit zaměstnanci stejný příjem, jaký měl před tím, než došlo k poklesu jeho výdělku v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání. Na rozdíl od invalidního důchodu nebo náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění není zohledňována míra poškození zdraví, ale pouze skutečná škoda, která poškozenému zaměstnanci vznikla. Odpovědnost zaměstnavatele je objektivní, je tedy povinen nahradit škodu i v případě, že z jeho strany nedošlo k žádnému porušení povinností⁶². Předpoklady odpovědnosti jsou existence pracovního úrazu či nemoci z povolání, existence ztráty na výdělku a příčinná souvislost mezi pracovním úrazem či nemocí z povolání a ztrátou na výdělku⁶³. Pro určení toho, od kterého dne náhrada poškozenému náleží, není podstatné, kdy došlo k pracovnímu úrazu, ale kdy došlo ke ztrátě na výdělku po skončení pracovní neschopnosti.

Pokud byl zaměstnanec v důsledku pracovního úrazu převeden na jinou, méně placenou práci, náhrada činí rozdíl mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a pouhým výdělkem⁶⁴.

Pokud je zaměstnanci přiznán invalidní důchod prvního či druhého stupně z důvodu pracovního úrazu a zaměstnanec vykonává méně placenou práci, činí náhrada rozdíl

---

⁵⁹ § 1 odst. 1 nař. vl. č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, v platném znění (zdroj ASPI)

⁶⁰ § 2 nař. vl. vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, v platném znění (zdroj ASPI)

⁶¹ Příloha k nař. vl. č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, v platném znění (zdroj ASPI)

⁶² § 269 odst. 4 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

⁶³ BĚLINA, M. a kol. Pracovní právo. 6. doplněné a podstatně přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-283-0, str.316

⁶⁴ § 271b odst. 1 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a součtem výdělku pourazového a invalidního důchodu. Pokud je zaměstnanci přiznán invalidní důchod z jiného důvodu než tohoto pracovního úrazu, pak se tento důchod nezapočítává.

Nemůže-li z důvodu pracovního úrazu zaměstnanec práci vykonávat buď vůbec, nebo jen s velkými potížemi, tedy je-li mu přiznán invalidní důchod třetího stupně, náhrada činí rozdíl mezi průměrným výdělkem a invalidním důchodem⁶⁵, tedy za předpokladu, že tento zaměstnanec nepracuje a nedosahuje výdělku zvýšeným pracovním úsilím.

Pokud by utrpěl zaměstnanec během pobírání náhrady nepracovní úraz, který mu znemožňuje pracovat, jde o podstatnou změnu poměrů na straně poškozeného a zaměstnavatel může požadovat, aby byl zproštěn povinnosti náhradu platit⁶⁶.

V současné době je však třeba počítat i se situací, kdy se zaměstnanec, který utrpěl pracovní úraz, stane nezaměstnaným.

V případě, že zaměstnanec pobíral náhradu již před tím, než se stal uchazečem o zaměstnání, pobírá ji i nadále, neboť situace na trhu práce není podstatnou změnou poměrů na straně poškozeného.

Pokud ale poškozený náhradu nepobíral, protože s ním zaměstnavatel rozvázal pracovní poměr, aniž ho převedl na jinou práci a pokud se tento poškozený stal uchazečem o zaměstnání, za pourazový výdělek se považuje výdělek ve výši minimální mzdy a náhrada činí rozdíl mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a minimální mzdou⁶⁷. Právě touto problematikou se budu ve své práci podrobněji zabývat.

8. Minimální mzda

Dle § 111 zákoníku práce je minimální mzda nejnižší přípustnou výší odměny za práci v základním pracovněprávním vztahu. Mzda, plat ani odměna z dohody tak nesmí být nižší než tato částka. Pro tento účel se do částky nezahrnuje mzda ani plat za práci přesčas, příplatek za práci ve svátek, za noční práci, za práci ve ztíženém pracovním prostředí a za práci v sobotu a v neděli⁶⁸.

---

⁶⁵ § 271b odst. 1 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

⁶⁶ § 271u odst. 1 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

⁶⁷ § 271b odst. 3 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

⁶⁸ § 111 odst. 1 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

Výši minimální mzdy stanoví vláda nařízením. V současné době činí základní sazba minimální mzdy 11 000,- Kč za měsíc nebo 66,- Kč za hodinu.⁶⁹

9. Zproštění zaměstnavatele povinnosti k náhradě⁷⁰

Zaměstnavatel může být v některých případech zproštěn povinnosti nahradit škodu (či nemajetkovou újmu), a to buď zcela, nebo zčásti.

Zaměstnavatel se zcela zproští odpovědnosti, prokáže-li, že jedinou příčinou vzniku škody bylo porušení předpisů a pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ač s nimi byl zaměstnanec řádně seznámen a jejich znalost a dodržování byly soustavně vyžadovány a kontrolovány, nebo opilost či zneužití jiných návykových látek poškozeným, pokud zaměstnavatel nemohl škodě zabránit.

Pokud byly tyto možnosti pouze jednou z příčin vzniku škody, zaměstnavatel se zproští povinnosti zčásti. Zčásti se zproští povinnosti také v případě, že ačkoli zaměstnanec neporušil předpisy nebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, je zjevné, že jednal lehkomyšlně, ač si vzhledem ke svým zkušenostem a kvalifikaci musel být vědom, že si může způsobit újmu na zdraví; v tomto případě ale zaměstnavatel musí uhradit alespoň třetinu škody. Zproští-li se zaměstnavatel povinnosti zčásti, je povinen určit část škody, kterou nese zaměstnanec, dle míry jeho zavinění. Zaměstnavatel se ale nikdy nemůže zprostit odpovědnosti, pokud zaměstnanec utrpěl pracovní úraz při odvracení škody hrozící zaměstnavateli nebo nebezpečí přímo hrozící životu a zdraví, a tento stav úmyslně nevyvolal.

10. Pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání

Podle zákoníku práce se zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele ode dne účinnosti zákoníku práce (tj. 1. 1. 2007) až do nabytí účinnosti jiné právní úpravy řídí úpravou zákona č. 65/1965, zákoníku práce⁷¹, tedy původním zákoníkem práce.

V § 205d zák. č. 65/1965 Sb. se stanoví, že zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají alespoň jednoho zaměstnance, jsou pro případ odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání pojištěni u České pojišťovny, a. s., nebo u Kooperativy pojišťovny,

---

⁶⁹ § 2 nař. vl. č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, v platném znění (zdroj ASPI)

⁷⁰ § 270-271 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

⁷¹ § 365 odst. 1 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění (zdroj ASPI)

a. s. Pojištěn je zaměstnavatel, nikoli zaměstnanec jako možný poškozený. Pojištění je zákonné, zaměstnavatel je tedy pojištěn ze zákona a nemá povinnost sjednávat smluvní pojištění. Na organizační složky státu se zákonné pojištění nevztahuje⁷².

Pokud pojišťovněm provozováním zákonného pojištění vznikne majetková újma, tedy dostanou-li se do minusu, mají právo na náhradu této újmy od státu. Naopak mají-li z tohoto pojištění přebytek, tento přebytek odvádí do státního rozpočtu⁷³.

Toto zákonné pojištění kromě zákoníku práce upravuje také vyhláška č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

Tato vyhláška MF ČR stanoví, že zákonné pojištění vzniká dnem vzniku prvního pracovněprávního vztahu u zaměstnavatele a trvá po dobu existence zaměstnavatele⁷⁴.

Pojistnou událostí je vznik povinnosti zaměstnavatele nahradit zaměstnanci škodu, která mu vznikla při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, a to v rozsahu, v jakém za ni zaměstnavatel odpovídá podle zákoníku práce. Zaměstnavatel má právo, aby za něj pojišťovna tuto škodu nahradila⁷⁵. Pokud zaměstnavatel zanikne a nemá právního nástupce, poškozený zaměstnanec má právo na plnění přímo vůči pojišťovně, u které byl jeho zaměstnavatel pojištěn⁷⁶. Jestliže zaměstnavatel má právo na to, aby mu poškozený nebo jiná osoba vrátila vyplacenou částku, na snížení náhrady nebo na zastavení jejího vyplácení, toto právo přechází na pojišťovnu, pokud za zaměstnavatele tuto částku zaplatila nebo za ni vyplácí náhradu⁷⁷.

11. Poskytovatelé pojištění odpovědnosti zaměstnavatele a jejich postoj k výpočtu náhrady

V současné době, jak jsem již zmínila výše, může být zaměstnavatel pojištěn pouze u dvou subjektů, a to u České pojišťovny, a. s., nebo u Kooperativy pojišťovny, a. s. Skutečnost, že dvě komerční pojišťovny mají monopol na poskytování pojištění odpovědnosti zaměstnavatele, je kritizována Odborem kompatibility ÚV ČR, MPSV,

---

⁷² § 205d zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce (zdroj ASPI)

⁷³ § 205d odst. 2 zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce (zdroj ASPI)

⁷⁴ § 1 odst. 3 vyhl. č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, v platném znění (zdroj ASPI)

⁷⁵ § 2 vyhl. č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, v platném znění (zdroj ASPI)

⁷⁶ § 1 odst. 2 písm. b) vyhl. č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, v platném znění (zdroj ASPI)

⁷⁷ § 7 vyhl. č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, v platném znění (zdroj ASPI)

tak i jinými subjekty. Podle těchto subjektů je současný stav v rozporu s pravidly hospodářské soutěže a zákazem diskriminace při výkonu hospodářské činnosti⁷⁸.

Problémem při poskytování náhrady je, že Česká pojišťovna a Kooperativa vycházejí při výpočtu náhrady z různých právních názorů. To negativně ovlivňuje poškozené, kteří náhradu nepobírali, protože s nimi zaměstnavatel rozvázal pracovní poměr, aniž je převedl na jinou práci, a tito poškození se stali uchazeči o zaměstnání. Podle § 271b odst. 3 se za pourazový výdělek považuje výdělek ve výši minimální mzdy a náhrada činí rozdíl mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a minimální mzdou.

Česká pojišťovna a Kooperativa se liší ve výkladu pojmu minimální mzda. V důsledku toho tak mohou být ve výši náhrady u dvou poškozených, kteří utrpěli totožný pracovní úraz, podstatné rozdíly pouze kvůli tomu, že jejich bývalí zaměstnavatelé jsou pojištěni u různých pojišťoven. Pro tento problém v současné době neexistuje judikát.

11.1. Česká pojišťovna, a. s.

U České pojišťovny jsou pojištěni zaměstnavatelé, kteří s ní měli sjednáno pojištění odpovědnosti zaměstnavatele do 31. 12. 1992, a jejich právní nástupci⁷⁹.

Výklad České pojišťovny vychází z předpokladu, že „minimální mzdou“ podle § 271b odst. 3 zákoníku práce je aktuální minimální mzda; od průměrného měsíčního výdělku před vznikem škody se tak odečítá vždy aktuální minimální mzda⁸⁰.

Lze jej podpořit argumenty, že pokud by poškozený reálně pracoval, dosahoval by nejméně výdělku ve výši aktuální minimální mzdy. Není možné, aby poškozený uchazeč o zaměstnání pobíral náhradu v jiné výši než jiný, stejně poškozený uchazeč jen proto, že byl zařazen do evidence uchazečů o zaměstnání později, kdy se výše minimální mzdy změnila. Naopak je žádoucí motivovat uchazeče k práci; naleznou-li zaměstnání a přestane být uchazečem o zaměstnání, bude se přirozeně za pourazový výdělek považovat výdělek, kterého v této práci dosáhne, a nikoliv minimální mzda⁸¹.

Dle rozsudku NS ČR 21 Cdo 3558/2010 „Pravděpodobný výdělek, jehož by poškozený zaměstnanec dosáhl při práci odpovídající jeho schopnostem, kvalifikaci a zdravotnímu

⁷⁸ Návrh věcného záměru zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání [online]. Úřad vlády ČR: Aplikace ODok. Poslední aktualizace 8. 12. 2016 [cit. 5. 1. 2017]. Dostupné na: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/KORNAGDHRW9D>

⁷⁹ § 1 odst. 1 písm. a) vyhl. č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, v platném znění (zdroj ASPI)

⁸⁰ SOVOVÁ, E. Pracovní úraz ho připravil o práci. Teď mu stát paradoxně krátí rentu [online]. iDnes. cz. Vydáno 8. 4. 2016 [cit. 7. 6. 2016]. Dostupné na: http://finance.idnes.cz/minimalni-mzda-a-kraceni-renty-den-/poj.aspx?c=A160406_162437_poj_sov

⁸¹ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. [online]. Úřad vlády ČR: Aplikace ODok. Poslední aktualizace 9. 9. 2016 [cit. 8. 2. 2017]. Dostupné na: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/KORNADLGWYNA>

stavu, kterou by po nemoci z povolání mohl vykonávat, kdyby tomu nebránil nedostatek pracovních příležitostí, nemůže být nižší než minimální mzda (§ 111 odst. 3 zák. práce) stanovená pro příslušné období nařízením vlády, popřípadě 3/4 minimální mzdy, jestliže je zaměstnanec poživitelem částečného invalidního důchodu⁸².

Rozsudek 21 Cdo 29/2013 stanoví, že „Za výdělek po zjištění nemoci z povolání se považuje ve smyslu § 371 odst. 3 části první věty za středníkem zák. práce výdělek ve výši minimální mzdy určený podle sazby, kterou se řídí minimální mzda poškozeného zaměstnance podle § 111 odst. 2 zák. práce a podle § 2 a 4 nařízení vlády č. 567/2006 Sb.⁸³“ Text § 371 odst. 3 část první věty za středníkem zákoníku práce je nyní upraven v § 271b odst. 3 - „za výdělek po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání se považuje výdělek ve výši minimální mzdy“.

Je-li výklad NS ČR a zákoníku práce brán doslova, lze argumentovat, že minimální mzdou v tomto smyslu je aktuální minimální mzda, neboť pokud by tím byl míněn výdělek v jiné výši, výklad pojmu „minimální mzda“ pro výpočet náhrady by byl upřesněn buď judikátem, nebo právním předpisem. Je však třeba brát ohled na to, že tyto judikáty lze vykládat i tak, že poúrazový výdělek se řídí výší minimální mzdy platné ke dni, kdy byl poškozený zařazen do evidence uchazečů o zaměstnání.

Proti výkladu lze namítat, že poúrazový výdělek uchazeče o zaměstnání (minimální mzda) je pouze fikcí, protože poškozený nepracuje, a tudíž minimální mzdu nedostává. Pokud by pracoval, náhrada by sice byla snížena o minimální mzdu, ale vzhledem k tomu, že by poškozený minimální mzdu skutečně dostával, by se jeho příjem nesnížil. Je-li ale poškozený uchazečem o zaměstnání, náhrada je snížena o minimální mzdu, kterou poškozený nedostává, a tak dochází-li ke zvyšování minimální mzdy právním předpisem, náhrada se poškozenému snižuje a pobírá stále nižší částky.

11.2. Kooperativa pojišťovna, a. s.

U Kooperativy jsou pojištěni zaměstnavatelé, kteří nejsou pojištěni u České pojišťovny⁸⁴, tj. zaměstnavatelé, kteří neměli do 31. 12. 1992 sjednáno pojištění odpovědnosti zaměstnavatele s Českou pojišťovnou, a nejsou právními nástupci takových zaměstnavatelů.

⁸² rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2011, sp. zn. 21 Cdo 3558/2010, část občanskoprávní a obchodní. Dostupné na: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6E15F8F77E538A5DC1257A4E00687C84?openDocument&Highlight=0,

⁸³ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 2. 2014, sp. zn. 21 Cdo 29/2013, část občanskoprávní a obchodní. Dostupné na: http://nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/77571934FD9E5DC6C1257C9F00328D38?openDocument&Highlight=0,

⁸⁴ § 1 odst. 1 písm. b) vyhl. č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, v platném znění (zdroj ASPI)

Podle názoru Kooperativy je minimální mzdou pro účel výpočtu náhrady minimální mzda platná ke dni zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání, neboť je absurdní a v rozporu s principem právní jistoty, aby růst minimální mzdy negativně postihoval poškozené⁸⁵. Podle mého názoru je cílem zvyšování minimální mzdy zvýšení životní úrovně občanů. Životní úroveň takto poškozených lidí se však se zvyšováním minimální mzdy snižuje.

Výklad lze podpořit argumenty, že změna právního předpisu není podstatnou změnou poměrů na straně poškozeného. Navíc respektuje zákaz retroaktivity a potřebu právní jistoty pro poškozené⁸⁶. Výklad se opírá i o nálezy ÚS (např. Pl. ÚS 31/94) a rozhodnutí NS ČR (např. 21 Cdo 3460/2006). Dle rozhodnutí NS ČR 21 Cdo 3460/2006 „Podstatnou změnou poměrů na straně poškozeného zaměstnance, jemuž byla již dříve uznána nemoc z povolání a jehož zdravotní stav nedoznal podstatné změny, není ve smyslu ustanovení § 202 odst. 1 zák. práce [nyní § 271u odst. 1 zák. práce] změna hledisek pro přiznání částečného invalidního důchodu.“⁸⁷

Podstatnou změnou poměrů na straně poškozeného, která může být důvodem ke snížení náhrady, dle judikátu není změna předpisu. Lze tedy analogickým postupem usoudit, že změna výše minimální mzdy právním předpisem (nařízením vlády) není podstatnou změnou poměrů na straně poškozeného, a tedy ani důvodem ke snížení náhrady.

Proti tomuto právnímu názoru je možné oponovat, že není možné, aby poškozený uchazeč o zaměstnání pobíral náhradu v jiné výši než jiný, stejně poškozený uchazeč o zaměstnání pouze proto, že byl zařazen do evidence uchazečů o zaměstnání později, kdy se výše minimální mzdy změnila.

12. Praktický výpočet náhrady⁸⁸

Náhrada se u uchazečů o zaměstnání určuje jako rozdíl průměrného výdělku před vznikem škody a pourazového výdělku ve výši minimální mzdy. K poslední změně minimální mzdy došlo 1. 1. 2017, kdy se minimální mzda zvedla z 9 900,- Kč na 11 000,- Kč, resp. u invalidních důchodců z 9 300 na 11 000.

---

⁸⁵ SOVOVÁ, E. Pracovní úraz ho připravil o práci. Teď mu stát paradoxně krátí rentu [online].iDnes.cz. Vydáno 8. 4. 2016 [cit 7. 6. 2016]. Dostupné na: http://finance.idnes.cz/minimalni-mzda-a-kraceni-renty-den-/poj.aspx?c=A160406_162437_poj_sov

⁸⁶ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. [online]. Úřad vlády ČR: Aplikace ODok. Poslední aktualizace 9. 9. 2016 [cit. 8. 2. 2017]. Dostupné na: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/KORNADLGWYNA>

⁸⁷ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2007, sp. zn. 21 Cdo 3460/2006, část občanskoprávní a obchodní
Dostupné na: nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/7D56B39E41E61E7DC1257A4E006881CD?openDocument

⁸⁸ Příloha č. 1 – Tabulka Praktický výpočet náhrady

Pro větší názornost uvádím za příklad dva fiktivní poškozené, kteří oba utrpěli pracovní úraz a v listopadu 2016 byli zařazeni do evidence uchazečů o zaměstnání. Oba měli průměrný výdělek před vznikem škody ve výši 23 500,- Kč. Zaměstnavatel prvního poškozeného je pojištěn u České pojišťovny, zaměstnavatel druhého poškozeného u pojišťovny Kooperativy.

V prosinci 2016, tj. před datem poslední změny minimální mzdy, se za pouhazový výdělek prvního poškozeného považovala minimální mzda ve výši 9 900,- Kč. Po odečtení této minimální mzdy od průměrného výdělku před vznikem škody náhrada činila 13 600,- Kč. Po 1. 1. 2017 je za pouhazový výdělek považována současná aktuální minimální mzda ve výši 11 000,- Kč. Po jejím odečtení od průměrného výdělku před vznikem škody náhrada činí pouze 12 500,- Kč.

U druhého poškozeného se za pouhazový výdělek považuje minimální mzda platná ke dni jeho zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání. V listopadu 2016 činila minimální mzda 9 900,- Kč a po jejím odečtení náhrada činila 13 600,- Kč. I přes zvýšení minimální mzdy na 11 000,- Kč se na výši náhrady druhého poškozeného nic nemění, neboť pojišťovna Kooperativa používá minimální mzdu platnou ke dni zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání.

Výše uvedený praktický výpočet náhrady pro zjednodušení nezohledňuje valorizaci náhrady podle § 1 nař. vl. č. 433/2016 Sb., kdy průměrný výdělek před vznikem škody se od 1. 1. 2017 zvyšuje o 2,2 %⁸⁹. Od 1. 1. 2017 by tak průměrný výdělek před vznikem škody u obou poškozených činil 24 017 Kč.

13. Možná budoucí úprava poskytovatele pojištění odpovědnosti zaměstnavatele

13.1. Návrh věcného záměru zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání

Návrh věcného záměru zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání byl vypracován a předložen Ministerstvem práce a sociálních věcí na základě usnesení vlády č. 1068 ze dne 21. prosince 2015. Cílem tohoto záměru je změna organizace systému poskytování pojištění odpovědnosti zaměstnavatele a souhrnný popis organizace této změny.

---

⁸⁹ § 1 a § 4 nař. vl. č. 433/2016 Sb., o úpravě náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání a o úpravě nákladů na výživu pozůstalých podle pracovníprávních předpisů (nařízení o úpravě náhrady)

Podle tohoto návrhu by měla pojištění odpovědnosti zaměstnavatele poskytovat jedna instituce, a to ČSSZ⁹⁰. Zavedením jediného poskytovatele pojištění odpovědnosti zaměstnavatele by se situace s odlišným výpočtem náhrady u uchazečů u zaměstnání vyřešila, neboť ČSSZ by nepochybně zvolila jeden způsob výpočtu. Dovolím si předpokládat, že by jakožto instituce podřízená Ministerstvu práce a sociálních věcí zvolila způsob výpočtu, který toto ministerstvo zastává, a sice odečet minimální mzdy platné ke dni zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání.

13.2. ČSSZ jako poskytovatel pojištění⁹¹

Podle výše zmíněného návrhu věcného záměru by měl být pojištěn zaměstnavatel, který by v případě vzniku škody zaměstnanci vyplácel náhradu. OSSZ by oprávněné prostředky vynaložené na náhradu škody následně refundovaly. ČSSZ by OSSZ řídila a kontrolovala a rozhodovala o odvoláních ve věcech pojistného. Lékařská posudková služba by posuzovala, zda je poškození zdraví v příčinné souvislosti s pracovním úrazem či nemocí z povolání. Pojištění odpovědnosti zaměstnavatele by bylo i nadále ze zákona povinné. Účinnost zákona se předpokládá nejdříve v roce 2020.

13.3. Soukromé subjekty jako poskytovatelé pojištění

Podle M. Běliny a J. Morávky se v případě, že bylo upuštěno od úrazového pojištění, nabízejí dvě varianty pojištění odpovědnosti zaměstnavatele, a to buď provádět pojištění organizační složkou státu či zákonem zřízenou veřejnoprávní institucí, nebo ponechat poskytování tohoto pojištění soukromým pojišťovnám s tím, že by došlo ke zrušení monopolu dvou pojišťoven.⁹²

V případě, že by pojištění odpovědnosti zaměstnavatele poskytovalo více soukromých subjektů, je podle mého názoru nezbytné upravit výpočet náhrady u nezaměstnaných jednoznačně tak, aby nebyly možné různé výklady. Subjekty, které by nově začaly poskytovat zmíněné pojištění, by se jinak pravděpodobně opět lišily ve výpočtu náhrady u uchazečů o zaměstnání a skutečnost, že existují rozdíly mezi výší vyplácené náhrady poškozeným, by tudíž bylo dříve či později potřeba řešit.

---

⁹⁰ Návrh věcného záměru zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání [online]. Úřad vlády ČR: Aplikace ODok. Poslední aktualizace 8. 12. 2016 [cit. 5. 1. 2017]. Dostupné na: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAA59RNPW>

⁹¹ Návrh věcného záměru zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání [online]. Úřad vlády ČR: Aplikace ODok. Poslední aktualizace 8. 12. 2016 [cit. 31. 12. 2016]. Dostupné na: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/KORNAGDHRW9D>

⁹² Bělina, M., Morávek, J. (Ne)potřebná novela zákoníku práce. *Právní rozhledy*. Praha: C. H. Beck, 2015(13-14), str. 490.

Aby opět nedošlo k monopolu určitých soukromých pojišťoven na poskytování pojištění odpovědnosti zaměstnavatele, pak by měly mít možnost pojištění poskytovat všechny soukromé pojišťovny, které o to projeví zájem. Podle mého názoru by však měly splnit podmínky stanovené zákonem. Poskytování pojištění odpovědnosti zaměstnavatele více soukromými pojišťovnami zastávají například HK ČR⁹³, SP ČR⁹⁴ nebo KZPS ČR⁹⁵.

13.4. Pracovní úrazová pojišťovna⁹⁶

Další možností poskytování předmětného pojištění je podle Souhrnného podkladového materiálu zpracovaného odbornou komisí k posouzení způsobu provádění pojištění odpovědnosti zaměstnavatelů různými subjekty poskytování pojištění nově zřízenou specializovanou veřejnoprávní institucí, tzv. Pracovní úrazovou pojišťovnou. Systém úrazového pojištění by byl oddělen od ostatních pojištění. Náhrada by byla poskytována zaměstnanci zaměstnavatelem, přičemž Úrazová pojišťovna by následně zaměstnavateli refundovala vynaložené náklady. Důraz by byl kladen také na pracovní rehabilitaci, případně rekvalifikaci poškozených zaměstnanců; poškození, kteří se stali uchazeči o zaměstnání, by tak měli větší šanci uspět na trhu práce.

Problém s odlišným výpočtem náhrady u uchazečů u zaměstnání by se opět vyřešil, neboť pojistné plnění by bylo poskytováno jednou institucí.

14. Historický vývoj náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti

14.1. Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti do roku 1989

Problematika náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti byla od 1. 1. 1966 do 31. 12. 2006 upravena zákonem č. 65/1965 Sb., zákoníkem práce v § 195.

---

⁹³ Přípomínky Hospodářské komory ČR k návrhu MPSV ČR Návrh věcného záměru zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání [online]. Úřad vlády ČR: Aplikace ODok. Poslední aktualizace 13. 6. 2016 [cit. 30. 10. 2016]. Dostupné na: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/ALBSAAVHTER7>

⁹⁴ Stanovisko SP ČR k návrhu věcného záměru zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání [online]. Úřad vlády ČR: Aplikace ODok. Poslední aktualizace 14. 6. 2016 [cit. 30. 10. 2016]. Dostupné na: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/ALBSAAWCRHXU>

⁹⁵ Stanovisko KZPS ČR k materiálu „Návrh věcného záměru zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání“ [online]. Úřad vlády ČR: Aplikace ODok. Poslední aktualizace 14. 6. 2016 [cit. 30. 10. 2016]. Dostupné na: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/KORNAAWBACE6>

⁹⁶ Souhrnný podkladový materiál zpracovaný odbornou komisí k posouzení způsobu provádění pojištění odpovědnosti zaměstnavatelů různými subjekty [online]. Ministerstvo financí ČR. [cit. 31. 10. 2016]. Dostupné na: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Material_2014-11-26_RHSD-posouzeni-zpusobu-provadeni-pojisteni-odpovednosti-zamestnavatele-varianty.zip

Do 30. 6. 1975 se výše náhrady určovala jako rozdíl mezi průměrným výdělkem pracovníka před pracovním úrazem či před zjištěním nemoci z povolání a jeho výdělkem po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání s připočtením případného invalidního nebo částečného invalidního důchodu poskytovaného z téhož důvodu. Výše náhrady byla limitována, a to tak, že byla odstupňována podle pracovních kategorií. Výše náhrady nesměla přesáhnout u I. pracovní kategorie (např. horníci) částku 2 200 Kčs měsíčně, u II. pracovní kategorie (např. pracovníci vícesměnného provozu) částku 1 800 Kčs měsíčně a u III. pracovní kategorie (např. administrativní pracovníci) částku 1 600 Kčs měsíčně. Pokud byla škoda na zdraví způsobena úmyslně, mohla být přiznána i vyšší částka náhrady⁹⁷.

Novela zákoníku práce č. 20/1975 Sb., jež nabyla účinnosti 1. 7. 1975, přinesla několik podstatných změn. Náhrada se poškozenému poskytovala v takové výši, aby „spolu s jeho výdělkem po pracovním úrazu nebo po zjištění nemoci z povolání s připočtením případného invalidního nebo částečného invalidního důchodu poskytovaného z téhož důvodu se rovnala jeho průměrnému výdělku před vznikem škody“. Rozhodující tedy nebyl průměrný výdělek před pracovním úrazem nebo nemocí z povolání, ale průměrný výdělek před vznikem škody, který se pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělku používá dodnes. Při výpočtu náhrady přestaly být využívány pracovní kategorie, ačkoliv výše náhrady byla stále limitována⁹⁸.

Právní úprava náhrady před rokem 1989 neupravovala výpočet této náhrady u uchazečů o zaměstnání, nebyli totiž ani uchazeči o zaměstnání a úřady práce, protože nezaměstnanost v zemi nebyla.

14.2. Náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti od roku 1989

Novela zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, zákon č. 3/1991 Sb. stanovil, že organizace poškozenému neuhradí škodu do výše částky, kterou si bez vážných důvodů opomenul vydělat, a že tato náhrada přísluší pracovníku nejdéle do konce kalendářního měsíce, kdy pracovník dovrší věk 65 let⁹⁹. Zákon č. 118/1995 Sb. zrušil

---

⁹⁷ § 195 zák. č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění do 30. 6. 1975 (zdroj ASPI)

⁹⁸ zák. č. 20/1975 Sb., kterým se mění a doplňují některá další ustanovení zákoníku práce (zdroj ASPI)

⁹⁹ zák. č. 3/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje zákoník práce (zdroj ASPI)

omezení výše náhrady. Pro její výpočet se tak užívá rozdíl mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a pourazovým výdělkem s přičtením příp. invalidního důchodu¹⁰⁰.

Nový zákoník práce, zákon č. 262/2006 Sb. s účinností od 1. 1. 2007, který zároveň zrušil zákon č. 65/1965 Sb., již reflektoval i skutečnost, že je třeba upravit výpočet náhrady u uchazečů o zaměstnání, kteří žádný pourazový výdělek nemají. Za pourazový výdělek se v jejich případě začala považovat minimální mzda. V případě, že zaměstnanec pobíral tuto náhradu již před tím, než se stal uchazečem o zaměstnání, mu přísluší náhrada ve výši, na kterou mu vzniklo právo za trvání pracovního poměru.

Dále bylo doplněno, že pokud poškozený zaměstnanec bez své viny dosahuje nižšího výdělku než ostatní zaměstnanci vykonávající pro stejného zaměstnavatele tutéž práci nebo práci téhož druhu, za pourazový výdělek (resp. výdělek po zjištění nemoci z povolání) se pokládá ten výdělek, kterého dosahují tito ostatní zaměstnanci. Poslední výraznou změnou bylo stanovení toho, že náhrada přísluší zaměstnanci nejdéle do konce kalendářního měsíce, kdy pracovník dovrší věk 65 let, *nebo* do data přiznání starobního důchodu z důchodového pojištění¹⁰¹.

Později bylo zákonem č. 205/2015 Sb. doplněno, že náhrada přísluší zaměstnanci nejdéle do konce kalendářního měsíce, kdy pracovník dovrší věk 65 let nebo důchodový věk, pokud je tento vyšší než 65 let.¹⁰²

15. Odškodňování pracovních úrazů v zahraničí

15.1. Německo

V Německu je pojištění proti pracovním úrazům povinné dle zákona. Pojištěn je zaměstnanec, a to u instituce úrazového pojištění. Pojistné platí zaměstnavatel¹⁰³.

Arbeitsunfälle jsou úrazy, které se staly při práci nebo pracovní cestě¹⁰⁴. Wegeunfälle jsou úrazy při cestě do zaměstnání a ze zaměstnání¹⁰⁵. Nemocemi z povolání jsou nemoci, které vznikly při výkonu práce kvůli většímu vystavení zdravotnímu riziku, než

---

¹⁰⁰ zák. č. 118/1995 Sb., kterým se mění a doplňují některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o státní sociální podpoře (zdroj ASPI)

¹⁰¹ § 371 zák. č. 262/2006 Sb., ve znění do 30. 9. 2015 (zdroj ASPI)

¹⁰² zák. č. 205/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zrušuje zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, a zrušují nebo mění některé další zákony (zdroj ASPI)

¹⁰³ Statutory occupational accident insurance [online]. Bundesministerium für Arbeit und Soziales. Vydáno 20. 7. 2011 [cit. 23. 8. 2016]. Dostupné na: <http://www.bmas.de/EN/Our-Topics/Social-Security/statutory-occupational-accident-insurance.html>

¹⁰⁴ Was sind Arbeitsunfälle? [online]. Bundesministerium für Arbeit und Soziales. Vydáno 1. 1. 2016 [cit. 23. 8. 2016]. Dostupné na: <http://www.bmas.de/DE/Themen/Soziale-Sicherung/Gesetzliche-Unfallversicherung/Was-sind-Arbeitsunfaelle-in-der-gesetzlichen-unfallversicherung.html>

¹⁰⁵ Glossar: Wegeunfall [online]. Bundesministerium für Arbeit und Soziales. [cit. 23. 8. 2016]. Dostupné na: http://www.bmas.de/DE/Service/Glossar/Functions/glossar.html?cms_lv2=75810&cms_lv3=86438#glossar86438

kterému je vystavena běžná populace. Uzané nemoci z povolání jsou vypsány v seznamu nemocí z povolání. Ten je vydán vládou se souhlasem horní komory¹⁰⁶.

Zdravotní péče o jedince, který utrpěl poškození zdraví v důsledku pracovního úrazu či nemoci z povolání, je prováděna pod systémem zákonného úrazového pojištění. Tímto systémem je řízeno přibližně 3,500 lékařů a několik klinik¹⁰⁷.

Komplexní systém úrazového pojištění zahrnuje i zdravotní, pracovní a sociální rehabilitaci. Pracovní a sociální rehabilitace poškozeného zaměstnance má vždy přednost před vyplácením důchodu; ty jsou vypláceny pouze, pokud jsou všechny možnosti opětovného zařazení do pracovního procesu vyčerpány. Prioritou je udržet si původní zaměstnání. Pokud by návrat do původního zaměstnání nebyl možný, poškozený zaměstnanec je zařazen v souladu se svými schopnostmi a dovednostmi na jiné pracovní místo, přičemž se bere ohled na předchozí zaměstnání a ochotu poškozeného nové zaměstnání vykonávat. Instrukce úrazového pojištění hradí veškeré náklady na rehabilitaci, např. rekvalifikaci, studijní materiály nebo zkoušky¹⁰⁸.

Poškození zaměstnanci dostávají po dobu pracovní neschopnosti úrazový příspěvek jako náhradu za jejich výdělek. Během profesní rehabilitace je pak vyplácen dočasný příspěvek. Pokud se výdělečná schopnost poškozeného snížila alespoň o 20 % na více než 26 týdnů, má právo na invalidní důchod. Nárok na tento důchod obvykle vzniká dnem, kdy přestává být vyplácen úrazový příspěvek.

Při úplné ztrátě výdělečné schopnosti činí plný invalidní důchod dvě třetiny hrubého ročního výdělku před vznikem pracovního úrazu či nemoci z povolání. Pokud je výdělečná schopnost snížena pouze částečně, důchod odpovídá míře snížení. Invalidní důchod je vyplácen, dokud je výdělečná schopnost poškozeného snížena¹⁰⁹.

15.2. Spojené království Velké Británie a Severního Irska^{110 111}

Ve Spojeném království musí být pro případ pracovního úrazu nebo nemoci z povolání pojištěn zaměstnavatel, a to smluvně u pojišťovny, která má zákonem a jeho prováděcími předpisy povoleno takový druh pojištění poskytovat¹¹².

¹⁰⁶ What are occupational diseases?[online].DGUV. [cit. 23. 8. 2016] Dostupné na: http://dguv.de/en/benefits/occupational_diseases/index.jsp

¹⁰⁷ Medical care [online]. DGUV. [cit. 23. 8. 2016] Dostupné na: <http://dguv.de/en/benefits/medical-care/index.jsp>

¹⁰⁸ Occupational and social rehabilitation [online]. DGUV. [cit. 23. 8. 2016] Dostupné na: <http://dguv.de/en/benefits/rehabilitation/index.jsp>

¹⁰⁹ Financial benefits [online]. DGUV. [cit. 23. 8. 2016]. Dostupné na: http://dguv.de/en/benefits/financial_benefits/index.jsp

¹¹⁰ Industrial Injuries Disablement Benefit: technical guidance. [online]. Department for Work & Pensions. Poslední aktualizace 20. 5. 2015 [cit. 25. 8. 2016]. Dostupné na: <https://www.gov.uk/government/publications/industrial-injuries-disablement-benefits-technical-guidance/industrial-injuries-disablement-benefits-technical-guidance>

¹¹¹ Social Security Contributions and Benefits Act 1992, Part V [online] [cit. 25. 8. 2016]. Dostupné na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1992/4/part/V/enacted>

Zaměstnancům, kteří utrpěli poškození zdraví v důsledku pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, se poskytuje tzv. Industrial Injuries Disablement Benefit, tj. dávky v invaliditě v důsledku pracovního úrazu. Účelem této dávky není dorovnat pokles mzdy, ke kterému v souvislosti s poškozením zdraví došlo, a její smysl by se dal přirovnat spíše k české náhradě za bolest a ztížení společenského uplatnění.

Poškození zdraví je lékařem ohodnoceno mírou 0 – 100 %. Míra poškození zdraví je procentuálně vyjádřena v právním předpisu. V případě, že poškození zdraví se v tomto předpisu nevyskytuje, porovnává se s těmi, které v předpisu jsou. Ztráta obou rukou nebo úplná hluchota je ohodnocena 100 %, ztráta zraku u jednoho oka 30 % a ztráta prostředníčku 12 %. K tomu, aby měl poškozený zaměstnanec právo na dávku, musí být jeho poškození zdraví ohodnoceno alespoň 14 %.

V britském právním systému přesto existuje dávka, jejímž účelem je vyrovnat rozdíl mezi výdělkem před vznikem škody a poúrazovým výdělkem, tzv. Reduced Earnings Allowance. Přísluší však pouze těm, kteří utrpěli pracovní úraz nebo jimž byla zjištěna nemoc z povolání před 1. říjnem 1990. Pro nárok na REA musí být poškození zdraví ohodnoceno alespoň 1 %. Výše dávky činí rozdíl mezi výdělkem před vznikem škody a poúrazovým výdělkem. Její výše je limitována; nemůže být vyšší, než 40 % sazba IIDB.

15.3. Rusko¹¹³

V Rusku je pojištění proti pracovním úrazům a nemocem z povolání druhem sociálního pojištění a je ze zákona povinné. Jeho účelem jsou kompenzace poškození zdraví v důsledku pracovního úrazu či nemoci z povolání, a také preventivní opatření, jejichž výsledkem by mělo být snížení počtu případů pracovních úrazů a nemocí z povolání. Pojištěn je zaměstnanec u Fondu sociálního pojištění Ruské federace (Фонд социального страхования Российской Федерации). Pojistné platí zaměstnavatel.

Pojistné plnění může být realizováno různými druhy dávek. Při dočasné pracovní neschopnosti jsou poškozenému vypláceny dávky ve výši 100 % jeho průměrného výdělku, a to až do jeho zotavení nebo do stanovení trvalé pracovní neschopnosti.

Při trvalé pracovní neschopnosti je vyplácena měsíční dávka ve výši průměrného měsíčního výdělku před pracovním úrazem či nemocí z povolání, v souladu s mírou

---

¹¹² Employers' Liability (Compulsory Insurance) Act 1969, Part I. V [online] [cit. 26. 8. 2016]. Dostupné na: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1969/57/section/1>

¹¹³ Russian Federation

Act No. 125-FZ of 24 July 1998 on compulsory social insurance against accidents at work and occupational diseases [online]. NATLEX. International Labour Organization.[cit. 28. 8. 2016] Dostupné na: <http://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/WEBTEXT/50555/65126/E98RUS01.htm>

ztráty pracovní schopnosti. Tuto míru stanoví instituce zdravotně-sociální expertizy (учреждение медико-социальной экспертизы). Pokud k poškození zdraví dojde po ukončení pracovního poměru, pak se na žádost pojištěnce bere v úvahu jeho výdělek před ukončením pracovního poměru nebo obvyklý výdělek zaměstnance stejných schopností na daném území. V případě, že ke vzniku poškození zdraví zaměstnance přispěla jeho hrubá nedbalost, výše dávky se sníží v souladu s mírou viny poškozeného, ten ale musí dostat alespoň 25 %.

15.4. Slovensko^{114 115 116}

Na Slovensku je poskytování finanční kompenzace při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání upraveno zákonem č. 461/2003 Z. z., o sociálnom poistení, jako úrazové pojištění. Jde o zvláštní systém sociálního pojištění v případě poškození zdraví či smrti v důsledku pracovního nebo služebního úrazu či nemoci z povolání. Každý zaměstnavatel, který zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance, je povinně pojištěn u poskytovatele tohoto pojištění, kterým je Sociálna poisťovňa. Slovenským ekvivalentem náhrady je úrazová renta. Ta náleží poškozeným, jejichž pokles pracovní schopnosti je vyšší než 40 %. Výši renty určuje součin 30,4167násobku 80 % denního vyměřovacího základu poškozeného, a koeficientu, kterým je podíl procentuálního poklesu pracovní schopnosti a čísla 100. Pokud pokles pracovní schopnosti nedosahuje 40 %, ale činí alespoň 10 %, náleží poškozenému jednorázové vyrovnání (jednorázové vyrovnanie), jehož výši určuje součin 365násobku denního vyměřovacího základu a koeficientu, kterým je podíl procentuálního poklesu pracovní schopnosti a čísla 100. Dávka neslouží k vyrovnání rozdílu mezi průměrným výdělkem před vznikem škody a výdělkem po pracovním úrazu či zjištění nemoci z povolání.

---

¹¹⁴ Úrazové poistenie:Základná charakteristika [online]. Sociálna poisťovňa. [cit. 29. 8. 2016]. Dostupné na: <http://www.socpoist.sk/187/620s>

¹¹⁵ Úrazová renta [online]. Sociálna poisťovňa. [cit. 29. 8. 2016]. Dostupné na: <http://www.socpoist.sk/urazova-renta/1299s>

¹¹⁶ Jednorázové vyrovnanie[online].Sociálna poisťovňa [cit. 29. 8. 2016] Dostupné na: <http://www.socpoist.sk/jednorazove-vyrovnanie/1304s>

16. Výzkumné šetření

Součástí mé práce je praktická část – výzkumné šetření, jehož cílem je zjistit názory respondentů na současnou právní úpravu náhrady za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti a poskytovatele pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání a tyto názory následně porovnat.

Pro potřeby této práce bylo zvoleno kvantitativní výzkumné šetření¹¹⁷.

17. Výběrový soubor¹¹⁸

Reprezentativní vzorek výzkumného šetření tvořili respondenti z oblasti advokacie, soudnictví či legislativy. Konkrétně šlo o soudce Obvodního soudu pro Prahu 5 a NS ČR, advokáty specializující se na pracovní právo, experty z MPSV, zástupce zaměstnavatelů i odborových svazů a v neposlední řadě akademiků působících v oblasti pracovního práva. Mým záměrem bylo zjistit názor právníků specializujících se na oblast pracovního práva, a dospět tak k relevantním výsledkům postaveným na znalosti problematiky tohoto odvětví.

Celkově se kvantitativního šetření zúčastnilo 51 respondentů.

18. Technika sběru dat¹¹⁹

Pro potřeby výzkumného šetření byl jako technika sběru dat zvolen dotazník, který jsem samostatně připravila. Dotazník obsahoval celkově 5 otázek, rozdan byl buď přímo na oslovených pracovištích, nebo prostřednictvím elektronické korespondence. Nejprve bylo zjištěno profesní zařazení respondentů, poté následovaly polouzavřené otázky¹²⁰.

19. Zpracování dat

Získaná data z dotazníkového šetření jsem postupně vyhodnotila a zpracovala do tabulek a grafů. Všechny tabulky a grafy jsou opatřeny mým komentářem.

20. Hypotézy

Pro potřeby výzkumného šetření jsem zvolila následující hypotézy:

---

¹¹⁷ Olecká, I., Ivanová, K. Metodologie vědecko-výzkumné činnosti [online]. Olomouc: Moravská vysoká škola Olomouc, o. p. s. 2010. ISBN 978-80-87240-33-5. Dostupné na: http://web.ftvs.cuni.cz/hendl/metodologie/41metodologie_vedecko-vyzkumne_cinnosti.pdf

¹¹⁸ Příloha č. 2 – Tabulka Profesní rozložení respondentů

¹¹⁹ Příloha č. 3 – Dotazník použitý k sociologickému šetření

¹²⁰ Olecká, I., Ivanová, K. Metodologie vědecko-výzkumné činnosti [online]. Olomouc: Moravská vysoká škola Olomouc, o. p. s. 2010. ISBN 978-80-87240-33-5. Dostupné na: http://web.ftvs.cuni.cz/hendl/metodologie/41metodologie_vedecko-vyzkumne_cinnosti.pdf

20.1. Hypotéza č. 1

Respondenti se vysloví pro to, aby byly pracovní úrazy a nemoci z povolání upraveny v zákoníku práce.

Předpokládám, že se respondenti vysloví pro úpravu pracovních úrazů a nemocí z povolání v zákoníku práce. Experti z právní teorie i praxe podle mého názoru budou stát o to, aby byly pracovní úrazy a nemoci z povolání upraveny společně s ostatními podstatnými ustanoveními týkajícími se pracovního práva.

20.2. Hypotéza č. 2

Respondenti se vysloví pro to, aby byla náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti upravena jako v současnosti.

Předpokládám, že se respondenti vysloví pro zachování současného stavu, neboť si myslím, že jsou se současnou právní úpravou této náhrady obecně spokojeni.

20.3. Hypotéza č. 3

Respondenti se vysloví pro to, aby byla při výpočtu náhrady uplatněna minimální mzda platná ke dni zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání.

Předpokládám, že se respondenti vysloví pro verzi uplatňovanou pojišťovnou Kooperativa. Podle mého názoru respondenti, a to zejména z oblasti legislativy, ale i z právní praxe, budou proti tomu, aby se poškozeným náhrada současně se zvyšováním minimální mzdy snižovala. Je však možné, že u některých respondentů převáží snaha nedělat rozdíly mezi stejně poškozenými uchazeči o zaměstnání, pokud se mezi dny vzniku jejich škody změnila výše minimální mzdy.

20.4. Hypotéza č. 4

Respondenti se vysloví pro to, aby pojištěn byl zaměstnavatel.

Předpokládám, že respondenti se vysloví pro to, aby byl pojištěn zaměstnavatel. Myslím si, že většina respondentů nebude chtít pojištěnce měnit z důvodu, že v současné době tento systém funguje. Se systémem, kdy by měl být pojištěn zaměstnanec, nepočítá ani připravovaný věcný záměr zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

20.5. Hypotéza č. 5

Zástupci MPSV se jednoznačně vysloví pro to, aby pojištění odpovědnosti poskytovala jedna instituce. To ovlivní i celkový výsledek; respondenti se vysloví pro jednu instituci.

Předpokládám, že se zástupci MPSV jednoznačně vysloví pro to, aby pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za pracovní úrazy a nemoci z povolání poskytovala jedna instituce, v souladu s věcným záměrem zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

21. Vyhodnocení hypotéz

21.1. Hypotéza č. 1

Respondenti se vysloví pro to, aby byly pracovní úrazy a nemoci z povolání upraveny v zákoníku práce.

Tato hypotéza se potvrdila. Respondenti se výraznou většinou vyslovili pro úpravu pracovních úrazů a nemocí z povolání v zákoníku práce; tuto možnost zvolilo 86,28 % respondentů. Přitom je třeba zdůraznit, že tuto možnost zvolili všichni respondenti z oblasti advokacie, úředníci MPSV a naprostá většina soudců OS. Přesto úpravu v zákoníku práce neupřednostňuje žádný z akademiků, kteří preferují úpravu ve zvláštním předpisu, konkrétně v zákoně o úrazovém pojištění.

21.2. Hypotéza č. 2

Respondenti se vysloví pro to, aby byla náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti upravena jako v současnosti.

Tato hypotéza se rovněž potvrdila, byť respondenti v této otázce nejsou tak sjednoceni, jako v otázce úpravy pracovních úrazů a nemocí z povolání. Celkem souhlas se současnou úpravou vyjádřilo 60,78 % respondentů, přičemž pro tuto možnost se vyslovili všichni zástupci MPSV a akademici. Advokáti v celkovém souhrnu také podpořili tuto možnost, byť podstatná část z nich je pro úpravu v občanském zákoníku či pro úpravu, která existovala v zák. č. 65/1965 Sb. Naopak soudci OS upřednostňují úpravu dle zák. č. 65/1965 Sb., tedy původního zákoníku práce.

21.3. Hypotéza č. 3

Respondenti se vysloví pro to, aby byla při výpočtu náhrady uplatněna minimální mzda platná ke dni zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání.

I tato hypotéza se potvrdila, byť dle mého očekávání velmi těsně. Verzi používanou pojišťovnou Kooperativa upřednostnilo celkem 43, 13 % respondentů. Tuto možnost zvolila v souladu s oficiálním názorem instituce a připravovanou novelou zákoníku práce většina odborníků z MPSV, což do značné míry způsobilo i potvrzení této hypotézy. Naopak odborníci z právní praxe (tj. advokáti a soudci OS) volili spíše aktuální minimální mzdu. Celkem by využívání aktuální minimální mzdy uvítalo 41,18 % respondentů. Soudci NS ČR se shodli na tom, že by měla být uplatňována výše náhrady ke dni vzniku škody (resp. majetkové újmy).

21.4. Hypotéza č. 4

Respondenti se vysloví pro to, aby pojištěn byl zaměstnavatel.

Tato hypotéza se potvrdila; 58,82 % respondentů se vyslovilo pro to, aby byl pojištěn zaměstnavatel, a vyjádřili tak souhlas se současnou úpravou pojištěného subjektu. Tuto možnost zvolili všichni zástupci MPSV a všichni zástupci odborů, těsně se pro ni vyslovili i soudci OS. Naopak nadpoloviční většina advokátů se přiklání spíše k pojištění zaměstnance, které preferují též všichni akademici. Názor akademiků souhlasí s tím, co uvedli v otázce č. 1, tedy že upřednostňují úpravu v zákoně o úrazovém pojištění.

21.5. Hypotéza č. 5

Zástupci MPSV se jednoznačně vysloví pro to, aby pojištění odpovědnosti poskytovala jedna instituce. To ovlivní i celkový výsledek; respondenti se vysloví pro jednu instituci.

Respondenti se sice ve výsledku skutečně vyslovili pro jednu instituci, nebylo to však zásluhou názorů zaměstnanců MPSV. Naopak se pro tuto možnost jednoznačně vyslovili akademici a trochu překvapivě také nadpoloviční většina advokátů. Celkem variantu, že by pojištění poskytovala jedna instituce, zvolilo 49,01 % respondentů.

Přestože zástupci MPSV se hned ve třech otázkách (1, 2 a 4) jednoznačně vyslovili pro stejnou možnost, u této otázky tomu tak není. Více než třetina respondentů z MPSV (38,46 %) se totiž, v rozporu se současným oficiálním postojem MPSV, vyslovila pro možnost poskytování pojištění komerčními pojišťovnami.

22. Vyhodnocení výzkumného šetření

22.1. Otázka č. 1 – Kde by měly být upraveny pracovní úrazy a nemoci z povolání?^{121,122}

Naprostá většina respondentů si myslí, že pracovní úrazy a nemoci z povolání by měly být upraveny v zákoníku práce. Tento názor celkem zastává 86,28 % respondentů, konkrétně všichni respondenti z oblasti advokacie a MPSV. Zvolila jej i naprostá většina soudců OS (92,31 %). S úpravou pracovních úrazů a nemocí z povolání souhlasí též 66,67 % zaměstnavatelů, 66,67 % zástupců odborových svazů a 2 soudci NS ČR.

Naproti tomu akademici si přejí, aby byly pracovní úrazy a nemoci z povolání upraveny v jiném zákoně, podle dvou respondentů z akademické půdy konkrétně v zákoně o úrazovém pojištění, podle jedné respondentky v zákoně o sociálním pojištění, kde by bylo možné inspirovat se právní úpravou Slovenska. Pro úpravu pracovních úrazů a nemocí z povolání v zákoně o úrazovém pojištění je také jeden zástupce odborových svazů a jeden soudce NS ČR. Úpravu zvláštním předpisem by ocenilo celkem 7,84 % respondentů.

Pouze jeden respondent, konkrétně zaměstnavatel, zastává názor, že by pracovní úrazy a nemoci z povolání měly být upraveny občanským zákoníkem, který je subsidiárním předpisem zákoníku práce.

22.2. Otázka č. 2 – Jak by měla být upravena náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti?^{123,124}

Většina respondentů si myslí, že náhrada by měla být upravena jako v současné době. Současnou právní úpravu upřednostnilo celkem 60,78 % respondentů. Tuto odpověď zvolili všichni respondenti z MPSV, a také všichni akademici. Dále tento názor zastává 38,46 % advokátů, 38,46 % soudců OS, 2 soudci NS ČR, 66,67 % zástupců odborových svazů, avšak pouze jeden zaměstnavatel.

Téměř polovina soudců OS (46,15 %) by se nejraději vrátila k právní úpravě zákona č. 65/1965 Sb. Úpravu starého zákoníku práce preferuje též 23,08 % advokátů, 2 zaměstnavatelé a 1 zástupce odborových svazů. Celkem jde o 23,53 % respondentů.

---

¹²¹ Příloha č. 4 – Graf k otázce č. 1 - Kde by měly být upraveny pracovní úrazy a nemoci z povolání?

¹²² Příloha č. 5 – Tabulka k otázce č. 1 - Kde by měly být upraveny pracovní úrazy a nemoci z povolání?

¹²³ Příloha č. 6 – Graf k otázce č. 2 - Jakým způsobem by měla být upravena náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti?

¹²⁴ Příloha č. 7 – Tabulka k otázce č. 2 - Jakým způsobem by měla být upravena náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti?

Významný počet advokátů (30.77 %) a jeden soudce OS si myslí, že by náhrada měla být upravena v občanském zákoníku. 9,80 % respondentů je tedy pro to, aby náhrada byla upravena v jiném zákoně, než pracovní úrazy a nemoci z povolání.

Jeden soudce NS ČR a jeden advokát si přejí úpravu v zákoně o úrazovém pojištění, tedy úrazovou rentu.

22.3. Otázka č. 3 – Jak vyřešit situaci, že pojišťovny postupují při výpočtu náhrady u uchazečů o zaměstnání odlišným způsobem?^{125,126}

Z výsledků výzkumného šetření vyplývá, že odborná veřejnost není v otázce úpravy výpočtu náhrady u uchazečů o zaměstnání vůbec jednotná.

Velmi těsně se respondenti vyslovili pro to, aby se aplikovala minimální mzda platná ke dni zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání, avšak rozdíl mezi touto variantou a možností, že by se uplatňovala aktuální minimální mzda, je velmi těsný, a „vítězství“ verze pojišťovny Kooperativy je zapříčiněné zejména odpověďmi zaměstnanců z MPSV. Celkem tuto verzi zvolilo 43, 13 % respondentů.

Pro minimální mzdu platnou ke dni zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání se dle očekávání vyslovila většina respondentů z MPSV (84.62 %), a to v souladu s oficiálním postojem této instituce, byť 2 zaměstnanci (15.39 %) zvolili aktuální minimální mzdu. Verzi pojišťovny Kooperativy však zastává 38.46 % advokátů, pouze 23.08 % soudců OS, 66,67 % zástupců odborových organizací a 1 zaměstnavatel.

Naproti tomu pro aplikaci aktuální minimální mzdy je kromě 2 zaměstnanců MPSV většina advokátů a respondentů z OS, v obou případech jde o 61.54 %. Tuto možnost zvolil též 1 zaměstnavatel, 1 respondent z akademické půdy a 1 zástupce odborové organizace. Tuto verzi podpořilo celkem 41, 18 % respondentů. Z výsledků šetření tak vyplývá, že odborníci z právní praxe si znění zákona vykládají stejně jako Česká pojišťovna.

Pro vyčkání na judikaturu jsou 2 akademici, 1 zaměstnavatel a 1 soudce OS. Se současným stavem je tak spokojeno pouze 7,84% respondentů. Naopak jedna soudkyně, několik respondentů z MPSV a advokátů při vyplňování dotazníku vyjádřilo

---

¹²⁵ Příloha č. 8 – Graf k otázce č. 3 - Jak vyřešit situaci, že pojišťovny postupují při výpočtu náhrady u uchazečů o zaměstnání odlišným způsobem?

¹²⁶ Příloha č. 9 – Tabulka k otázce č. 3 - Jak vyřešit situaci, že pojišťovny postupují při výpočtu náhrady u uchazečů o zaměstnání odlišným způsobem?

názor, že nejdůležitější ze všeho je poskytování předmětné náhrady upravit a odstranit tak současný stav, kdy každá pojišťovna postupuje při jejím výpočtu jinak.

Soudci NS ČR vyjádřili názor, který jsem neměla v dotazníku zapracovaný, byť jde o názor prostý a velmi logický; při výpočtu by měla být používána minimální mzda platná ke dni vzniku škody (resp. majetkové újmy).

22.4. Otázka č. 4 – Kdo by měl být pojištěn pro případ pracovního úrazu?^{127,128}

Většina respondentů si přeje, aby byl pojištěn zaměstnavatel, celkem 58,82 % respondentů. Na tom se shodují všichni respondenti z MPSV a všichni zástupci odborů. Pro tuto možnost se vyslovilo 46,15 % soudců OS, 66,67 % zaměstnavatelů a 2 soudci NS ČR, avšak pouze 30,77 % advokátů.

Advokáti preferují možnost, že by byl pojištěn zaměstnanec, přičemž pojištění by platil zaměstnavatel. Pro tuto možnost se vyslovilo 53,85 % z nich. Tuto možnost zastávají též všichni akademici, což je logické, poněvadž si všichni přejí, aby byly pracovní úrazy a nemoci z povolání upraveny zákonem o úrazovém pojištění, podle kterého měl být pojištěn zaměstnanec. S pojištěním zaměstnance souhlasí též 38,46 % soudců OS. Samotní zaměstnavatelé si spíše přejí být pojištěni sami- pro možnost, že by byl pojištěn zaměstnanec, se vyslovil jen jeden zaměstnavatel. Celkem se pro pojištění zaměstnance vyslovilo 31,37 % respondentů.

2 advokáti a 1 soudce NS ČR si přejí, aby byl pojištěn zaměstnanec, který by si ale sám platil pojištění, celkem jde o 5,88 % respondentů. 1 soudce NS ČR zdůrazňuje, že by měl existovat systém úrazového pojištění. Jedna soudkyně OS si přeje, aby pojištění byli oba.

22.5. Otázka č. 5 - Kým by mělo být poskytováno pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání?^{129,130}

Respondenti se vyslovili pro to, aby pojištění poskytovala jedna instituce. Tuto možnost zvolilo 49,01 % respondentů, konkrétně všichni akademici a většina respondentů z oblasti advokacie, tj. 53,85 % advokátů. Jednu instituci upřednostnilo 61,54 %

¹²⁷ Příloha č. 10 – Graf k otázce č. 4- Kdo by měl být pojištěn pro případ pracovního úrazu?

¹²⁸ Příloha č. 11 – Tabulka k otázce č. 4- Kdo by měl být pojištěn pro případ pracovního úrazu?

¹²⁹ Příloha č. 12 – Graf k otázce č. 5- Kým by mělo být poskytováno pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání?

¹³⁰ Příloha č. 13 – Tabulka k otázce č. 5- Kým by mělo být poskytováno pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání?

respondentů z MPSV, avšak pouze 23.08 % soudců OS, dále 2 soudci NS ČR, 1 zaměstnavatel a jeden zástupce odborových svazů. Několik respondentů uvedlo, že možnost upřednostňují i proto, že problém s výpočtem náhrady by se vyřešil, poněvadž jedna instituce by používala jen jeden způsob výpočtu. To souhlasí i s mým názorem vyjádřeným v teoretické části.

Naopak pro poskytování pojištění komerčními pojišťovnami je téměř polovina (46.15 %) respondentů z OS a 38.46 % advokátů. Překvapením pro mne bylo, že pro komerční pojišťovny se vyslovilo celých 38.46 % respondentů z MPSV, kteří tak vyjádřili nesouhlas s aktuálně připravovaným věcným záměrem zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Naopak mne nepřekvapilo, že tuto možnost zvolili dva zaměstnavatelé, dále ji upřednostnil 1 soudce NS ČR a 1 zástupce odborových svazů. Celkem tuto verzi upřednostňuje 39, 22 % respondentů.

Současný stav by chtěli zachovat 3 respondenti z OS, 1 zástupce odborových svazů a 1 advokát, celkem 11, 77 % respondentů. Naopak několik advokátů a respondentů z MPSV zdůraznili, že se současným stavem nejsou spokojeni, a že podle jejich názoru není možné, aby předmětnou náhradu poskytovaly dva soukromé subjekty - komerční pojišťovny.

Závěr

Z výsledků mého výzkumného šetření vyplynulo, že náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti by měla být upravena tak, jak to navrhuje novela zákoníku práce, ačkoliv odborná veřejnost v tomto není jednotná. Odborníci z MPSV, kteří vytvářejí ustanovení právních norem, zastávají názor, že by k výpočtu náhrady měla být používána minimální mzda platná ke dni zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání, advokáti a soudci, kteří řeší konkrétní případy, upřednostňují používání aktuální minimální mzdy, a podle soudců NS ČR by měla být k výpočtu používána minimální mzda platná ke dni vzniku škody.

Skutečnost, že se právníci specializující se na pracovní právo nedokáží shodnout na určité úpravě, celkem přesně odpovídá mému názoru na celou problematiku. Čím více do hloubky jsem se tématem zabývala, tím méně jsem si byla jistá, který způsob výpočtu je „správný“ nebo alespoň lepší. Nakonec jsem dospěla k závěru, že všechny právní názory jsou v jistém ohledu správné a v jiném zase nesprávné, a že zvolit takový způsob výpočtu, který by poškozeným zajistil skutečně spravedlivé vyplácení náhrady, nelze. Při používání obou způsobů dojde k určité nerovnosti, která některé poškozené znevýhodní.

Přesto si ale myslím, že v současné situaci je vhodnější ta právní úprava, kterou upraví novela zákoníku práce, neboť to, aby se poškozeným náhrada soustavně se zvyšováním minimální mzdy snižovala, je podle mého názoru nejen v rozporu s naším právním systémem, ale i s logickým uvažováním. Je ale otázkou, zda by nebyla vhodnější právní úprava navržená soudci NS ČR, tedy výpočet s pomocí minimální mzdy platné ke dni vzniku škody.

O něco jednoznačnější výsledky vyplynuly z odpovědí respondentů na otázku, kdo by měl poskytovat pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Z výsledků výzkumného šetření vyplynulo, že předmětné pojištění by měla poskytovat státní instituce, přestože poměrně velká část mých respondentů preferuje jako poskytovatele pojištění komerční pojišťovny. V tomto případě nelze generalizovat, že odborníci vytvářející právní normy upřednostňují jinou možnost než odborníci z právní praxe. V každé skupině respondentů se totiž našla část, která zvolila jinou možnost, než většina jejich skupiny. Výjimkou jsou pouze akademici, kteří jsou všichni pro to, aby pojištění poskytovala státní instituce.

Podle mého názoru je vhodné, aby pojištění odpovědnosti zaměstnavatele poskytovala státní instituce. Domnívám se, že státní instituce poskytne určitou jistotu pojistného plnění lépe, než soukromé komerční subjekty. Nicméně je třeba, aby byla tato instituce na novou úlohu

perfektně připravená. Proto si myslím, že by v případě, že by poskytování předmětného pojištění skutečně příslušelo státní instituci, měla by tato instituce přebírat svou úlohu spíše postupně, aby nedošlo k přetížení nového systému a následně k prodlevám při poskytování pojistného plnění.

Současná úprava, kdy pojištění odpovědnosti zaměstnavatele poskytují dvě komerční pojišťovny, je podle mého názoru v každém případě nevhodná. Ačkoliv mají Česká pojišťovna a Kooperativa mnohaleté zkušenosti s poskytováním předmětného pojištění, myslím si, že není správné, aby pojištění poskytovaly pouze dva komerční subjekty, aniž by další pojišťovny v případě zájmu měly možnost pojištění poskytovat také.

V případě umožnění poskytování pojištění odpovědnosti zaměstnavatele všem komerčním pojišťovnám, které mají zájem pojištění poskytovat, by ale bylo naprosto nezbytné stanovit přísné podmínky, které by komerční pojišťovny musely splnit, aby mohly předmětné pojištění poskytovat. V opačném případě by se totiž nedalo zaměstnavatelům ani zaměstnancům garantovat, že pojišťovna nezkrachuje a že pojistné plnění bude řádně vyplaceno. Nicméně přesto si myslím, že státní instituce představuje větší jistotu, nežli komerční subjekty, ať už by splnily jakkoliv přísné podmínky.

Podle mého názoru je tak v současnosti připravovaná právní úprava náhrady a pojištění odpovědnosti zaměstnavatele správná. Nicméně je otázkou, zda tato právní úprava bude skutečně realizována, do jaké míry bude v průběhu legislativního procesu změněna a zda bude možné ji bez větších problémů naplnit. To se týká spíše připravovaného návrhu zákona upravujícího pojištění odpovědnosti zaměstnavatele. Zákon, který měl jako poskytovatele pojištění zavést jednu instituci, tedy zákon o úrazovém pojištění, byl totiž po dlouhém odkládání účinnosti zrušen. Ačkoliv připravovaný návrh zákona nezavádí markantní změny v právní úpravě pracovního práva, ale pouze mění poskytovatele pojištění odpovědnosti zaměstnavatele, domnívám se, že jeho realizaci by mohly provázet problémy spojené zejména s organizací a financováním nové úpravy.

Naopak doplněná právní úprava náhrady poskytované uchazečům o zaměstnání bude podle mého názoru realizována bez problémů. Jedinou překážkou, která by tuto úpravu mohla ohrozit, by bylo nepřijetí novely zákoníku práce jako celku. Pokud by ale k nepřijetí novelizace došlo, téměř jistě by se tak nestalo kvůli navržené právní úpravě náhrady, ale kvůli jiným ustanovením.

Domnívám se, že konzultace připravovaných právních předpisů s odborníky na danou oblast práva by byla pro legislativu jedinečným přínosem. Částečně se tak sice děje v poradních komisích Legislativní rady vlády, vzhledem k množství právních předpisů však podle mého názoru není

možné se všem předpisům a ustanovením dostatečně věnovat. Myslím si, že by bylo vhodné dávat přednost kvalitě právních předpisů před jejich kvantitou. Napadá mě, že ačkoliv i navrhování právních předpisů je věcí politickou, neboť tyto právní předpisy schvalují příslušníci politických stran, vždy by správně měla převážet ta možnost, která je po právní stránce lepší. Právě diskuse s odborníky na danou problematiku by k tomu mohla napomoci.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

BĚLINA, M. a kol. Pracovní právo. 6. doplněné a podstatně přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-283-0

HŮRKA, Petr. Pracovní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-316-2

Periodika

Bělina, M., Morávek, J. (Ne)potřebná novela zákoníku práce. *Právní rozhledy*. Praha: C. H. Beck, 2015(13-14)

Legislativa

ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

zák. č. 118/1995 Sb., kterým se mění a doplňují některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o státní sociální podpoře

zák. č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky

zák. č. 20/1975 Sb., kterým se mění a doplňují některá další ustanovení zákoníku práce

zák. č. 205/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zrušuje zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, a zrušují nebo mění některé další zákony

zák. č. 234/2014 Sb., o státní službě

zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce

zák. č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců

zák. č. 3/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje zákoník práce

zák. č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

zák. č. 65/1965 Sb., zákoník práce

zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

nař. vl. č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání

nař. vl. č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí

vyhl. č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání

Návrhy právních předpisů

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Návrh věcného záměru zákona o pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání

Judikatura

nález sp. zn. IV. ÚS 444/11 ze dne 5. 12. 2012

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2011, sp. zn. 21 Cdo 3558/2010, část občanskoprávní a obchodní

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 2. 2014, sp. zn. 21 Cdo 29/2013, část občanskoprávní a obchodní

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2007, sp. zn. 21 Cdo 3460/2006, část občanskoprávní a obchodní

Cizojazyčná legislativa

Social Security Contributions and Benefits Act 1992

Employers' Liability (Compulsory Insurance) Act 1969

Internetové zdroje

<https://apps.odok.cz/> Informační systém ODok provozovaný Úřadem vlády ČR

www.mpsv.cz/cs/ Oficiální stránky Ministerstva práce a sociálních věcí ČR

www.cssz.cz/cz/ Oficiální stránky České správy sociálního zabezpečení ČR

<https://www.cmkos.cz> Oficiální stránky Českomoravské konfederace odborových svazů ČR

<https://www.asocr.cz> Oficiální stránky Asociace samostatných odborů ČR

<http://www.spcr.cz> Oficiální stránky Svazu průmyslu a dopravy ČR

<http://kzps.cz> Oficiální stránky Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR

<http://www.vlada.cz> Oficiální stránky vlády ČR

<http://nsoud.cz> Oficiální stránky Nejvyššího soudu ČR

<http://finance.idnes.cz>

<http://www.mfcr.cz> Oficiální stránky Ministerstva financí ČR

http://web.ftvs.cuni.cz/hendl/metodologie/41metodologie_vedecko-vyzkumne_cinnosti.pdf

Cizojazyčné internetové zdroje

<http://www.bmas.de/EN/> Oficiální stránky Bundesministerium für Arbeit und Soziales – překlad do angličtiny

<http://www.consultant.ru>

<http://www.dguv.de/en/> Oficiální stránky Deutsche Gesetzliche Unfallversicherung – překlad do angličtiny

<http://www.ilo.org/> Oficiální stránky Mezinárodní organizace práce (International Labour Organization)

<http://www.legislation.gov.uk>

<http://www.socpoist.sk> Oficiální stránky Sociálnej poisťovne SR

<https://www.gov.uk> Oficiální stránky vlády a ministerstev Spojeného království

Software

ASPI – Automatizovaný systém právních informací, vydavatel Wolters Kluwer ČR, a. s.

Ostatní zdroje

poznámky z odborných předmětů vyučovaných na SOŠ, Praha 5, Drtinova 3/498

Seznam použitých zkratek

SOČ	Středoškolská odborná činnost
ČR	Česká republika
SOŠ	Střední odborná škola
ČMKOS	Českomoravská konfederace odborových svazů
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
HK ČR	Hospodářská komora ČR
KZPS ČR	Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR
MF ČR	Ministerstvo financí
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NS ČR	Nejvyšší soud
OS	Obvodní soud pro Prahu 5
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
SP ČR	Svaz průmyslu a dopravy ČR
ÚS	Ústavní soud ČR
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
DGUV	Deutsche Gesetzliche Unfallversicherung
DVZ	denní vyměřovací základ
IIDB	Industrial Injuries Disablement Benefit
REA	Reduced Earnings Allowance
a. s.	akciová společnost
č.	číslo
nař. vl.	nařízení vlády
Sb.	Sbírky (zákonů)
sp. zn.	spisová značka
vyhl.	vyhláška
zák.	zákon
aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
atp.	a tak podobně
např.	například
obr.	obrázek
odst.	odstavec
písm.	Písmeno
popř.	popřípadě
pozn.	poznámka
str.	strana
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný
náhrada	náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti
pojištění odpovědnosti zaměstnavatele	pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Tabulka Praktický výpočet náhrady
- Příloha č. 2 Tabulka Profesní rozložení respondentů
- Příloha č. 3 Dotazník použitý k sociologickému šetření
- Příloha č. 4 Graf k otázce č. 1 - Kde by měly být upraveny pracovní úrazy a nemoci z povolání?
- Příloha č. 5 Tabulka k otázce č. 1 - Kde by měly být upraveny pracovní úrazy a nemoci z povolání?
- Příloha č. 6 Graf k otázce č. 2 – Jakým způsobem by měla být upravena náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti?
- Příloha č. 7 Tabulka k otázce č. 2 – Jakým způsobem by měla být upravena náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti?
- Příloha č. 8 Graf k otázce č. 3 – Jak vyřešit situaci, že pojišťovny postupují při výpočtu náhrady u uchazečů o zaměstnání odlišným způsobem?
- Příloha č. 9 Tabulka k otázce č. 3 – Jak vyřešit situaci, že pojišťovny postupují při výpočtu náhrady u uchazečů o zaměstnání odlišným způsobem?
- Příloha č. 10 Graf k otázce č. 4 – Kdo by měl být pojištěn pro případ pracovního úrazu?
- Příloha č. 11 Tabulka k otázce č. 4 – Kdo by měl být pojištěn pro případ pracovního úrazu?
- Příloha č. 12 Graf k otázce č. 5 – Kým by mělo být poskytováno pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání?
- Příloha č. 13 Tabulka k otázce č. 5 – Kým by mělo být poskytováno pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání?

Přílohy

Příloha č. 1 – Tabulka Praktický výpočet náhrady

Způsob výpočtu náhrady	Česká pojišťovna – aktuální minimální mzda				Kooperativa – minimální mzda platná ke dni zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání			
	průměrný výdělek před vznikem škody (v Kč)	poúrazový výdělek = minimální mzda (v Kč)	výpočet	výše náhrady (v Kč)	průměrný výdělek před vznikem škody (v Kč)	poúrazový výdělek = minimální mzda (v Kč)	výpočet	výše náhrady (v Kč)
Nyní	23 500	9 900	23 500 - 9 900	13 600	23 500	9 900	23 500 - 9 900	13 600
Od 1. 1. 2017	23 500	11 000	23 500 - 11 000	12 500	23 500	9 900	23 500 - 9 900	13 600

Příloha č. 2 – Tabulka Profesní rozložení respondentů

Profesní zařazení	Absolutní počet respondentů	Relativní počet respondentů v %	Absolutní počet respondentů dle pohlaví		Relativní počet respondentů dle pohlaví v %	
			muži	ženy	muži	ženy
Advokát	13	25,49	8	5	61.54	38.46
Soudce OS	13	25,49	4	9	30.77	69.23
Soudce NS ČR	3	5,89	3	0	100.00	0.00
Odborník z MPSV	13	25,49	5	8	38.46	61.54
Zástupce zaměstnavatelů	3	5,89	3	0	100.00	0.00
Zástupce odborové organizace	3	5,89	1	2	33.33	66.67
Zástupce akademické půdy	3	5,89	1	2	33.33	66.67
Celkem	51	100.00	25	26	49.02	50.98

Příloha č. 3 – Dotazník použitý k sociologickému šetření

Dotazník- náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti a její vypláčení

1. Je dle Vašeho názoru správné, že je problematika pracovních úrazů a nemocí z povolání upravena v zákoníku práce, nebo by měla být upravena v jiném zákoně?

- a) Tato problematika by měla být upravena zákoníkem práce.
- b) Tato problematika by měla být upravena občanským zákoníkem.
- c) Tato problematika by měla být upravena zvláštním zákonem (jakým?)
- d) Jiná odpověď:

2. Jakým způsobem (kde) by měla být upravena náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti?

- a) Obecně v občanském zákoníku
- b) Jako v zákoně č. 65/1965 Sb., kdy součástí právní úpravy není např. výpočet této náhrady u uchazečů o zaměstnání, s tím, že podrobnosti a rozdílné výklady upraví judikatura
- c) Jako v současné době, kdy se součástí právní úpravy staly některé judikáty - např. poskytování náhrady v případě, že se poškozený stane nezaměstnaným
- d) Jiná odpověď:

3. V současné době se pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti u uchazečů o zaměstnání za poúrazový výdělek považuje minimální mzda. Pojišťovny se liší v názoru na výklad pojmu „minimální mzda“ v této souvislosti.

Jedna pojišťovna zohledňuje aktuální minimální mzdu, druhá minimální mzdu platnou ke dni zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání. Judikatura k tomuto problému zatím neexistuje.

Podle Vašeho názoru by bylo nejvhodnější

- a) Zachovat současný stav a vyčkat na budoucí judikaturu.

- b) Právní úpravou stanovit, že se při výpočtu bude zohledňovat aktuální minimální mzda.
- c) Právní úpravou stanovit, že se při výpočtu bude zohledňovat minimální mzda platná ke dni zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání.
- d) Jiná odpověď:

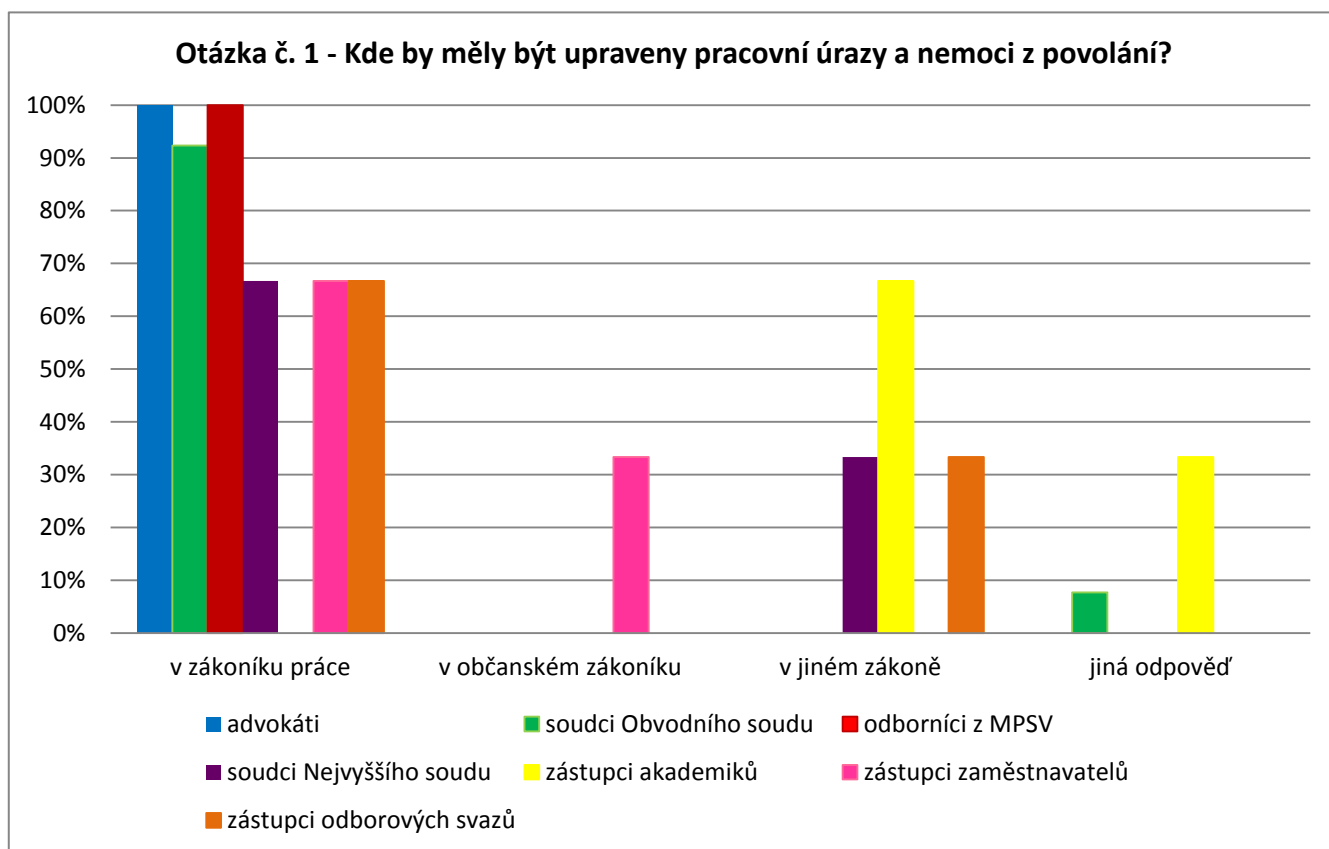
4. Kdo by měl být podle Vašeho názoru pro případ pracovních úrazů pojištěn?

- a) Zaměstnavatel, který by současně platil pojištění
- b) Zaměstnanec, za kterého by platil pojištění zaměstnavatel
- c) Jiná odpověď:

5. Podle Vašeho názoru by mělo být pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za pracovní úrazy a nemoci z povolání vypláceno

- a) Českou pojišťovnou, a. s., a Kooperativou, pojišťovnou, a. s., jako v současnosti
- b) Každou pojišťovnou, která splní podmínky a projeví zájem toto pojištění poskytovat
- c) Jednou institucí (např. Česká správa sociálního zabezpečení, speciálně zřízená pojišťovna)
- d) Jiná odpověď:

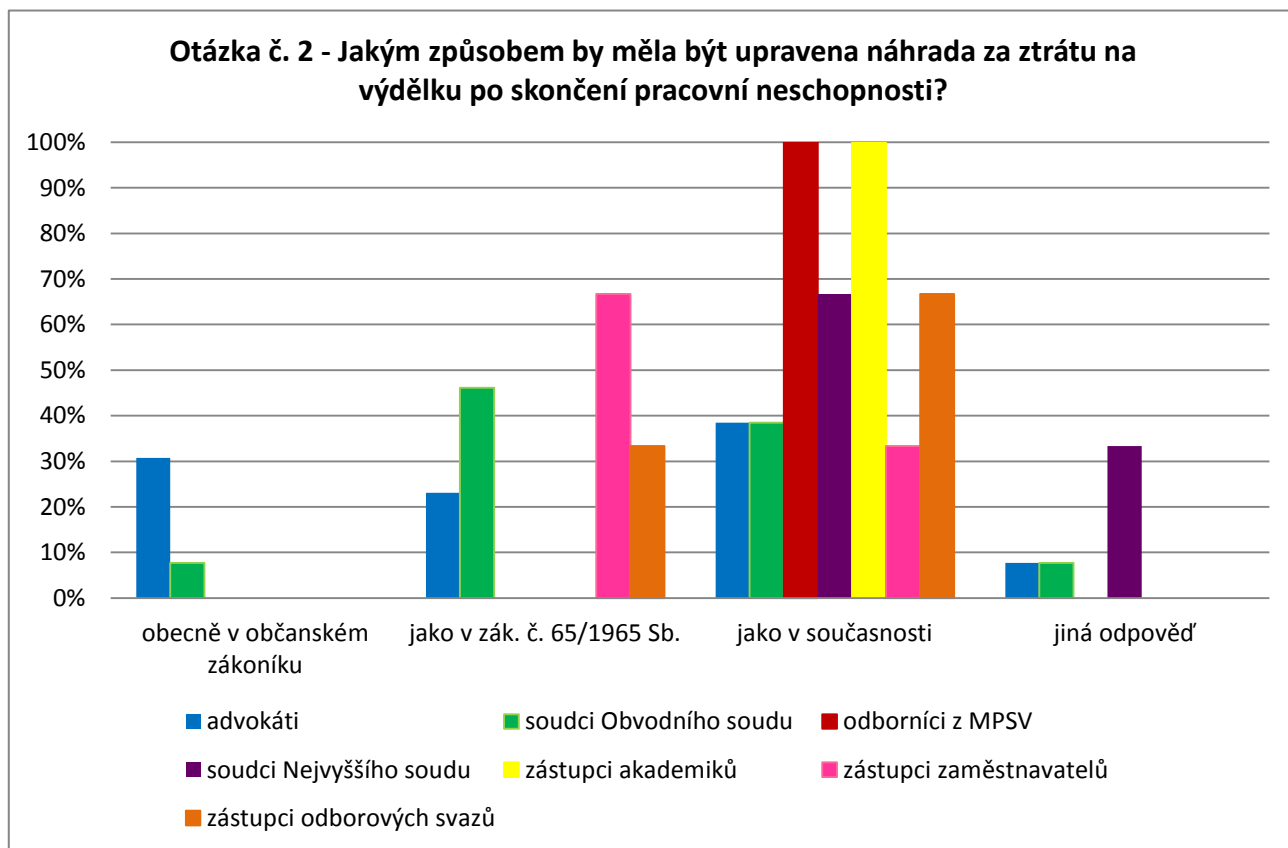
Příloha č. 4 – Graf k otázce č. 1 - Kde by měly být upraveny pracovní úrazy a nemoci z povolání?

Příloha č. 5 – Tabulka k otázce č. 1 – Kde by měly být upraveny pracovní úrazy a nemoci z povolání?

Profesní zařazení	Zvolená odpověď (v %)			
	v zákoníku práce	v občanském zákoníku	v jiném zákoně	jiná odpověď
Advokát	100,00	0,00	0,00	0,00
Soudce OS	92,31	0,00	0,00	7,69
Odborník z MPSV	100,00	0,00	0,00	0,00
Soudce Nejvyššího soudu	66,67	0,00	33,33	0,00
Zástupce akademiků	0,00	0,00	66,67	33,33
Zástupce zaměstnavatelů	66,67	33,33	0,00	0,00
Zástupce odborových svazů	66,67	0,00	33,33	0,00

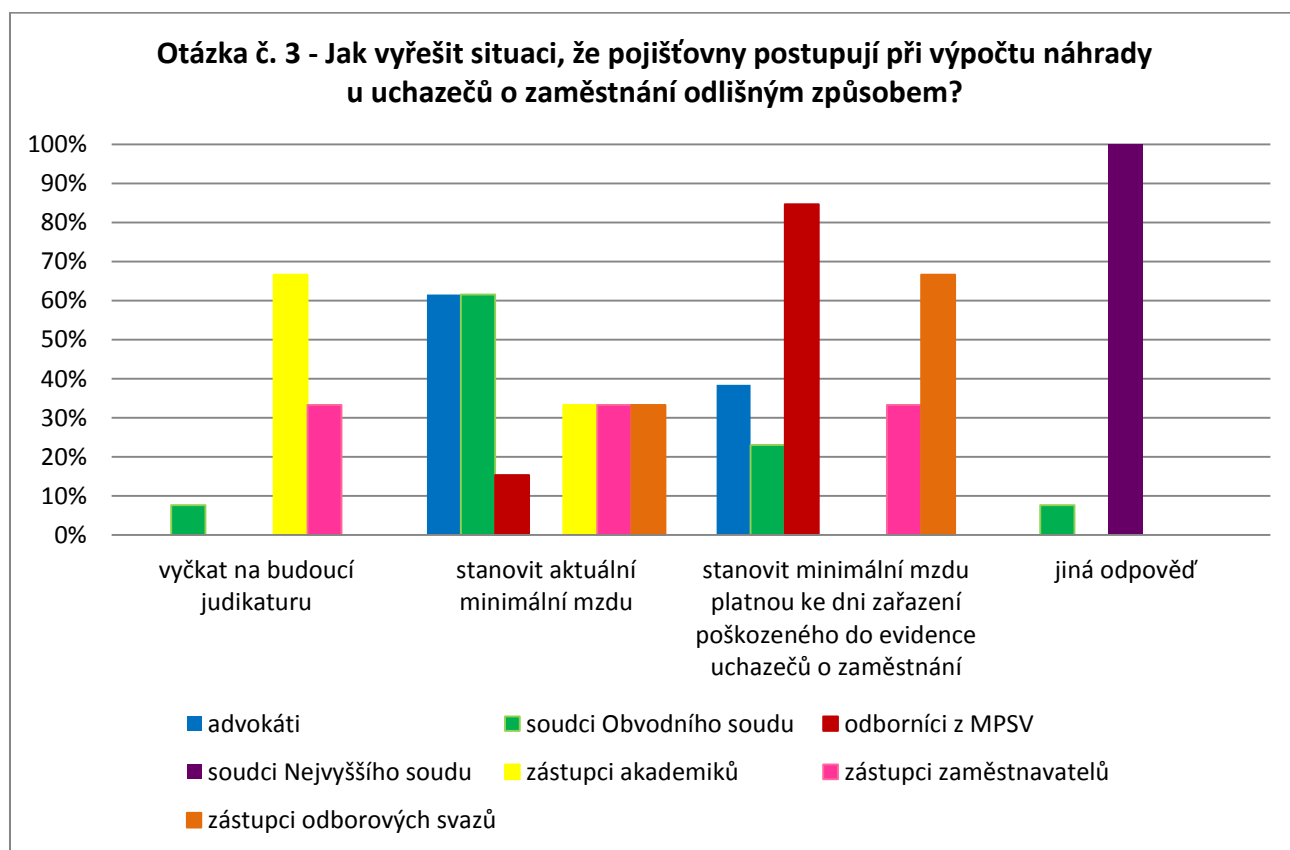
Příloha č. 6 – Graf k otázce č. 2 - Jakým způsobem by měla být upravena náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti?

Příloha č. 7 – Tabulka k otázce č. 2 - Jakým způsobem by měla být upravena náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti?

Profesní zařazení	Zvolená odpověď (v %)			
	obecně v občanském zákoníku	jako v zák. č. 65/1965 Sb.	jako v současnosti	jiná odpověď
Advokát	30,77	23,08	38,46	7,69
Soudce OS	7,69	46,15	38,46	7,69
Odborník z MPSV	0,00	0,00	100,00	0,00
Soudce Nejvyššího soudu	0,00	0,00	66,67	33,33
Zástupce akademiků	0,00	0,00	100,00	0,00
Zástupce zaměstnavatelů	0,00	66,67	33,33	0,00
Zástupce odborových svazů	0,00	33,33	66,67	0,00

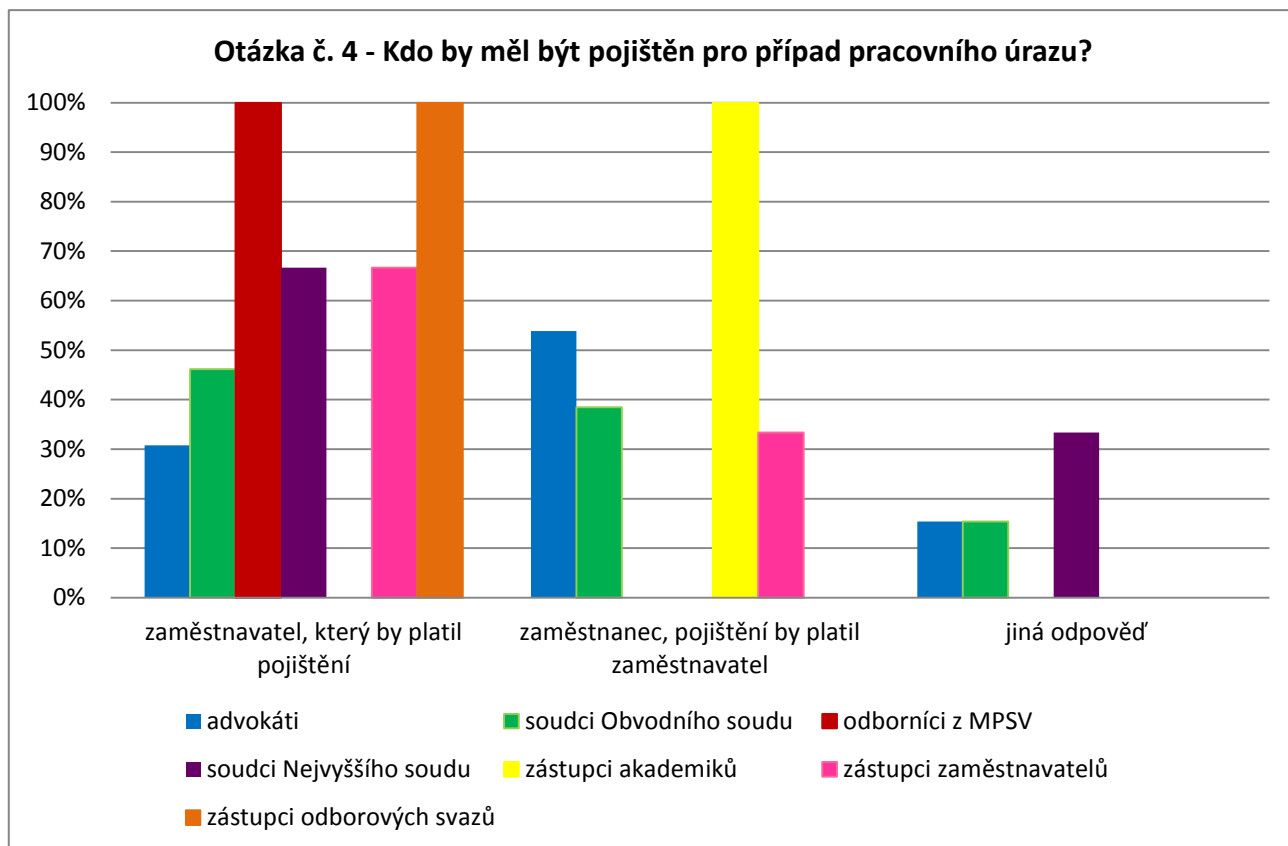
Příloha č. 8 - Graf k otázce č. 3 - Jak vyřešit situaci, že pojišťovny postupují při výpočtu náhrady u uchazečů o zaměstnání odlišným způsobem?

Příloha č. 9 – Tabulka k otázce č. 3 - Jak vyřešit situaci, že pojišťovny postupují při výpočtu náhrady u uchazečů o zaměstnání odlišným způsobem?

Profesní zařazení	Zvolená odpověď (v %)			
	vyčkat na budoucí judikaturu	stanovit aktuální minimální mzdu	stanovit minimální mzdu platnou ke dni zařazení poškozeného do evidence uchazečů o zaměstnání	jiná odpověď
Advokát	0,00	61,54	38,46	0,00
Soudce OS	7,69	61,54	23,08	7,69
Odborník z MPSV	0,00	15,39	84,62	0,00
Soudce Nejvyššího soudu	0,00	0,00	0,00	100,00
Zástupce akademiků	66,67	33,33	0,00	0,00
Zástupce zaměstnavatelů	33,33	33,33	33,33	0,00
Zástupce odborových svazů	0,00	33,33	66,67	0,00

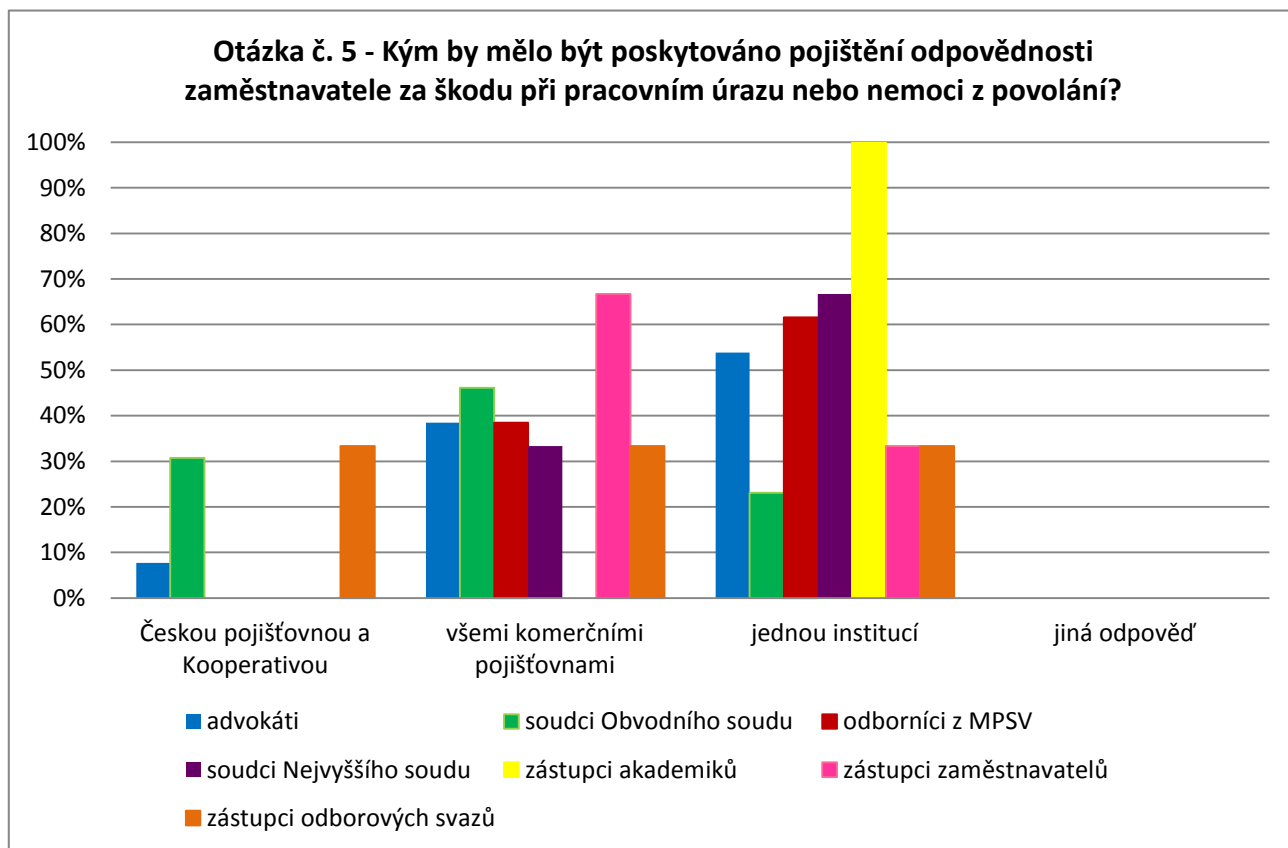
Příloha č. 10 - Graf k otázce č. 4 - Kdo by měl být pojištěn pro případ pracovního úrazu?

Příloha č. 11 - Tabulka k otázce č. 4 - Kdo by měl být pojištěn pro případ pracovního úrazu?

Profesní zařazení	Zvolená odpověď (v %)		
	zaměstnavatel, který by platil pojištění	zaměstnanec, pojištění by platil zaměstnavatel	jiná odpověď
Advokát	30,77	53,85	15,39
Soudce OS	46,15	38,46	15,39
Odborník z MPSV	100,00	0,00	0,00
Soudce Nejvyššího soudu	66,67	0,00	33,33
Zástupce akademiků	0,00	100,00	0,00
Zástupce zaměstnavatelů	66,67	33,33	0,00
Zástupce odborových svazů	100,00	0,00	0,00

Příloha č. 12 - Graf k otázce č. 5 - Kým by mělo být poskytováno pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání?

Příloha č. 13 - Tabulka k otázce č. 5 - Kým by mělo být poskytováno pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání?

Profesní zařazení	Zvolená odpověď (v %)			
	Česká pojišťovna a Kooperativa	všechny komerční pojišťovny	jedna instituce	jiná odpověď
Advokát	7,69	38,46	53,85	0,00
Soudce OS	30,77	46,15	23,08	0,00
Odborník z MPSV	0,00	38,46	61,54	0,00
Soudce Nejvyššího soudu	0,00	33,33	66,67	0,00
Zástupce akademiků	0,00	0,00	100,00	0,00
Zástupce zaměstnavatelů	0,00	66,67	33,33	0,00
Zástupce odborových svazů	33,33	33,33	33,33	0,00